

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.
 Inzerati: do 9 peti vrst 1 D, od 10—15 peti vrst 1 D 50 p, večji inzerati peti vrst 2 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic peti vrst 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženitne ponudbe beseda 75 p. Popusti le pri naročilih od 11 objav naprej. — Inzeratni davek posebej.
 Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži znamka za odgovor.
 Upravištvu „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva ulica št. 5, pritično. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje
 Telefon št. 34.
 Dopolne sprejema le podpisane in sadotne frankovane.
 Rokopisov se ne vrača.
Posamezne številke:
 v Jugoslaviji vse dni po Din 1—
 v inozemstvu navadno dni Din 1, nedelje Din 1-25
 Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu
		Ljubljani	po pošti	
12 mesecev	Din 120—	Din 144—	Din 216—	
6	60—	72—	108—	
3	30—	36—	54—	
1	10—	12—	18—	

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
 Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici.
 Na samo pisarna naročila brez poslatnega denarja se ne moremo ozirati.

PO NEUSPELEM SPORAZUMU.

Sporazum med radikalno stranko in revizionističnim blokom se je ponesrečil. Na mestu je torej bila naša skepsa, ki smo jo izrekli ob prvih zgrebenih vesteh, katere so napovedovale, da je pakt in sporazum med radikali toliko kakor gotov. Voda in ogenj se pač ne dasta združiti, ker drug drugega izključujeta.

Ne dá pa se tajiti, da je bil moment za sporazum to pot bolj ugoden, kakor kdaj prej. Radikalna stranka se imela gotovo resno voljo najti z Radicem nekak modus vivendi, ki bi omogočal kasneje popoln sporazum in spravo med srbskim in hrvatskim delom našega naroda. V tem svojem stremjenju je imela na svoji strani simpatije vse poštene javnosti, ki ničesar bolj ne želi, kakor da se že vendar enkrat spravi s sveta nesrečni srbsko - hrvatski spor, ki je glavni vir vsega zla v naši državi.

Ako bi bilo na revizionistični strani količnik dobre volje, nekoliko več politične prevdarnosti in malo več državniskih modrosti, bi se v danih okoliščinah prav lahko našel aranžma, ki bi končno zadovoljili obe prepirajoči se stranki.

Toda kakor jeseni, ko je bil tudi že sporazum na vidiku, je tudi to pot zmešal račune nesrečni Stjepan Radić.

Na temelju vesti o pogajanjih, ki so se pretekli teden vodila med blokom in odposlanci radikalne stranke, je bila vsa javnost trdno uverjena, da so razgovori dozorili že v toliko, da je do sporazuma samo še korak. In Radić sam je s svojimi izjavami, v katerih je označeval sporazum že kot gotov fakt, utrjeval javnost v tem mnenju. Zato je vse pričakovalo, da bo s takšnim aplombom napovedana nedeljska skupščina služila Radiću samo v to, da na slovesen način ratificira z radikalno stranko sklenjeno pravno pogodbo.

„Toda prišlo je drugače. Radić je izrazil to skupščino, da nallje novega olia na žerjavico obstoječega žalostnega spora. Čemu, zakaj? Zaman iščemo odgovora na to vprašanje. Povoda za to ni imel prav nobnega. Nasprotno, ako bi bil Radić količnik prevdaren in moder politik, da ne govorimo o diplomatu, bi se moral zavedati, da v odločilnih trenutkih, ko gre za to, da se perfekcionira stvar dalekosežne politične važnosti, ni smeti razpaljevati političnih strasti, ki lahko v zadnjem hipu razbijejo ono, kar se je preje s trudom zgradilo v dolgotrajnih pogajanjih. Tega pa se Radić očividno ni zavedal in je s tem znova jasno pokazal in dokazal, da mu manjka vseh onih lastnosti, ki jih mora imeti vsak politik in državnik, ako hoče, da bo njegovo politično delovanje imelo ne samo trenoten uspeh, marveč da bo

rodilo tudi dober sad. Kaj je vreden hipni uspeh, ki ne donaja sadov?

Pri tem je seveda mogoče, da hrvatski politični diktator, ki je v svojem dejanju in nehanju notorično znan žongler, sploh ni mislil na uspeh in ni računal s posledicami, marveč je s svojo akcijo samo zasledoval namen, da vodi radikale za nos, jih spelle na led in s tem zmede politični položaj še bolj, kakor je bil preje. Pri Radiću je možno oboje.

Naj je svoje nedeljske ekspektacije zasnoval v preračunjenem namenu — izigrati radikale in potegniti vso javnost, ali pa je uprizoril nedeljsko komedijo, ne zavedajoč se posledic, ki jih lahko ima ta prireditev, eno je gotovo, da si je s tem delanjem izdal sam spričevalo, da mu nedostajalo vse sposobnosti, ki politika kvalificirajo za načelnika velike stranke, kamo-le še za voditelja in političnega samoderžca takšnega naroda, kakor je hrvatski.

V prvem slučaju ni mož resen politik, ki bi se ga smelo v javnem življenju uvaževati; v drugem slučaju pa je za svojo odgovorno pozicijo nesposobna oseba, ki lahko s svojo absolutno nezmožnostjo povzroči svojemu narodu največjo nesrečo in gorje.

V prvem kakor drugem primeru torej ne spada na svoje mesto!

To mora uvideti vsakdo, ki ima možgane v glavi in misli normalno. Tej uvidevnosti seveda ni pristopna nerazodna masa, ki nikdar ne misli s svojo glavo in se dá voditi najraje z najabsurdnejšimi gesli.

A inteligenca? Ali ne bo sprevidela hrvatska inteligenca, da je že skrajni čas, da se osvobodi srmatnega skrbstva tega političnega šarlatana, ki vodi s svojo vrtoglavo politiko hrvatski del našega naroda v pogubo in povzroča neizmerno škodo naši državi, ki je vendar produkt žrtv in krvi najboljših sinov trojemskega naroda? Hrvatsko razumništvo, kje si, kje je tvoj ponos, kje je tvoja zavednost, da si dalo iz rok vaje narodnih voditeljev in se dalo vpreči v teligo brezvestnega in breznačelnega demagoga?

Na plan, hrvatski inteligenti, osvobodite se težkega jarma, ki vas je spravil v nevredno pozicijo robov v rokah vrtoglavega demagoga, in rešite svoje bedno ljudstvo pogubne hipnoze, v katero je je zazibal nesposobni voditelj!

Zadnji čas je že za to. Država je na razpotju, ne more več čakati. Ali se naj končno uredi brez sodelovanja hrvatskega dela našega naroda? Usodno bi bilo to za Hrvate same! Naj hrvatska inteligenca ne vara sama sebe s sugestijo, da brez aktivnega sodelovanja Hrvatov ni mogoče spraviti v pravilni kolotek državnega voza.

Radikalno - demokratska koalicija je na pomolu, in ta je močna dovolj, da vlada v državi, ako ni drugače, tudi brez Hrvatov in morda tudi, ako bo potreba, proti Hrvatoma.

In kdo bo pri tem najbolj prizadet? Nesporo Hrvati, mnogo pa bi pri tem trpela — priznavamo to odkrito — tudi država.

Škoda bo torej občutna na vseh platih, pa nikjer nobene koristi. Čemu potem ta nerazumljiva, naravnost patološka trma na Hrvatskem, ki raje pokopje pod razvalinami države Hrvatske in Hrvatov, kakor da bi se sporazumela na pametnem in za vse sprejemljivem temelju s svojimi rodnimi brati?

Kongres italijanske ljudske stranke.

Fašisti ne gledajo baš z lepim očesom ljudske stranke. Ko so prišli do oblasti v državi, so računali na to, da fašizem razkroji ljudsko stranko, katere glavni predstavniki bi polagoma podlegli vplivu fašizma in bi bil don Sturzo nekoga dne osamljen. Fašisti so v to svrhu pogledali na versko stran, uvedli križ v šolo, in ko je Mussolini parkrat izjavil, da je on zelo veren človek ter je potem vlada obljubila obnovitev v vojni poškodovanih cerkva in se je govorilo celo, da želi Mussolini priti do papeža, je sledilo nato kmalu napadanje ljudske stranke iz fašistovskih vrst z izjavljanjem, da te stranke sploh ni treba, ker za cerkev in vero skrbi zadostno že fašistovska vlada, kar se tiče gospodarskih in socialnih vprašanj v državi, pa ima veljati odsej edino le tostvarni fašistovski program.

Posebno je oživilo gibanje proti ljudski stranki sedaj pred kongresom v Turinu. Izzvali so celo »narodno - katoliško« stranko, ki naj bi pomenila razcep ljudske stranke. Ali vodilni duh stranke, don Sturzo, se zna spretno boriti celo z vsegamočnimi fašisti in tako se je zgodilo v nevoljo fašistov, da je bil kongres ljudske stranke v Turinu zelo impozanten. V to je pripomoglo brez dvoma tudi v Italiji včasih že precej očitno naraščajoči odpor proti fašistovski samovolji.

Kongres je bil številno obiskan in don Sturzo burno pozdravljen in s cvetjem obsut. Poudarjal je, da je namen kongresa, ohraniti enotnost v stranki in njeno avtonomijo zdi, ko hoče struica, ki je prišla do vlade, absorbirati vse nacionalne stranke, da se ustvari nov vladajoči razred. Ljudska stranka pa ne zahteva zastopstva cerkve in ne namera monopolizirati verskega dela državnega političnega življenja. Spričo stališča, katero je zavzel fašizem napram cerkvi, ni odvzeta ljudski stranki njena glavna vsebina, zato pa ima stranka še vedno pravico, da se smatra za političen izraz italijanskih katolikov. Ljudska stranka ni nikoli govorila v imenu cerkve in ne more dovoliti niti fašistom, da bi jo oni direktno zastopali. Ko je prišel fašizem do vlade, je bilo strankino stališče pojasnjeno z znanimi izjavami. Ljudska stranka s krščansko podlago razvija svoje delovanje v okvirju zakonov in ustave in zahteva imenom brat-

stva med ljudmi in lubezni do bližnjega pomirjenje, spoštovanje človeške osebe in državljanske svobode. Ljudska stranka ceni napore sedanje vlade za povzdigo narodnega duha in izvedbo gospodarskih in socialnih reform, ali vsako precejšnje, dostojno svobodnih ljudi, mora biti povsem svobodno in ne suženjsko. Stranka s svojim programom in svojimi idejami pretehta programe in ideje drugih strank, predno izreče svoje mnenje o njih. Glede sodelovanja v vladi pravi, da je to taktično in ne načelno vprašanje, izvirajoče iz želje, da se italijanska moralna enota vrne v nedotakljiv mir ustavnih svobod in krajevnih avtonomij, v razvoj gospodarskega življenja in v državno življenje, ki je sinteza reda in oblasti ter zajedno krščanska in moralna sinteza. Kongres je odobril Sturzovo poročilo.

Izmed sprejetih resolucij je glavna ona De Gasperi, ki odobrava sodelovanje popolarcev v sedanjih vladi kot uvaževanja vredno moč, da se fašistovska revolucija vplete v ustavo. Sodelovanje bo pomagalo k politični in gospodarski obnovi, priznanju moralnih in verskih dobrin, k družabnemu pomirjenju in državni disciplini na temeljih svobode in pravice. Skupina v parlamentu naj se potrdi z vso silo za ohranitev proporcionalnega sistema in najvsi svet naj hrani strankino neodvisnost in jo varuje pred vsakim mešanjem z drugimi strankami.

Stranka je ostala cela in don Sturzo triumfira. »Messaggero« pravi, da je sreča za fašistovsko vlado, da se desnica ljudske stranke ni odcepila, ker tako ima vlada jamstvo za nadaljnje sodelovanje ljudske stranke.

Za notranjopolitične razmere v Italiji je turinski kongres ljudske stranke izredne važnosti, ker se je pokazalo, da je fašizem ni mogel podjarmiti in se zaradi tega fašistovski tisk zelo razgreva proti stranki, poudarjajoč, da je turinski kongres pokazal njeno očitno protifašistovsko stališče, zlasti z odporom proti odpravi proporcionalnega volilnega sistema. Za nadaljnji potek italijanske notranje politike je turinski kongres lahko zelo odločilen. Fašistovski voditelji so s svojimi pobožnimi izjavami in odredbami hoteli ubiti razvijajoči se klerikalizem, pa so dosegli baš nasprotno, kar

so nameravali: klerikalizem se utrjuje proti fašizmu.

ITALIJANSKA MINISTRSKA KRIZA VSLED T. URINSKEGA KONGRESA.

Turin, 15. marca. (Izv.) Kongres popolarov se je zaključil z uspehom don Sturza. Sprejete resolucije (glej današnji članek o kongresu!) smatrajo fašisti za protti Mussolinijevi vladi naperjene, zlasti še ponovno na kongresu izraženo strankino stališče glede proporcionalnega volilnega sistema za poslansko zbornico. Zadnji dan je bila sprejeta resolucija o zunanji politiki, v kateri se zahteva stremenje, skupno z Anglijo in Ameriko, za obnovo evropskega gospodarstva, in za ohranitev svetovnega mira in za rešitev reparacijskega problema. Temeljneje interesa za Italijo je zgradba gospodarstva podonavnih držav, katero naj bi se zblizalo in združilo z italijanskim sistemom, kar je neobhodno potrebno za prospevanje Trsta in Reke. V Sredozem. morju naj pride Italija do pozicije, katero je načrtujeta geografična situacija in zgodovina za razvoj trgovskih in kulturnih odnosov v Orijentu. V svojem zaključnem govoru je rekel don Sturzo: »Pohod več tisočev v Rim z orožjem gotovo ne tvori konstitucionalnega elementa, marveč revolucijskega. Izjavljam, da hočemo uvrstiti teh revolucijskih sil v konstitucijo, da se spravi dežela v normalno stanje.« Shod je končal z veliko manifestacijo za don Sturza.

Rim, 15. aprila. (Izv.) Vladni krogi so z napetostjo sledili turinskemu kongresu. Predsednik Mussolini je radi poteka turinskega kongresa sklical za dan 17. t. m. na sejo one člane vlade, ki so pristali ljudske stranke, da se izjavijo glede na kongres sprejetih resolucij in glede nadaljnega sodelovanja v vladi. Sledil bo Mussolinijev odločni »aut — aut!« Napoveduje se ministrska kriza, ker utegne biti Mussolinijev nastop skrajno resoluten. Vodilni fašistovski krogi izjavljajo, da so se popolarji v Turinu postavili odločno proti fašizmu in da ni več govora o kakem lokalnem sodelovanju, marveč streme oni le po nekakem nadzorstvu v vladi, kar fašisti odločno odklanjajo.

MOČNEJŠI PRITISK FRANCIE NA BELGIJO.

Bruselj, 16. aprila. (Izv.) Na sestanku novinarjev je ministrski predsednik Theunis izredno pristranem govoru naglašal skupno sodelovanje Francije in Belgije ter omenil, da bodete Francija in Belgija še nadalje ostali toliko časa v ruhrskem ozemlju, dokler Nemčija ne odobri zaveznikiških zahtev ter ne izpolni svojih obveznosti. Da se Nemčija prišli k izpolnitvi, se bodo gotove odredbe še poostri-le, Nemčija mora svojo dosedanja valutna in finančna politika, ki gre v pravcu banquerota, popolnoma opustiti. Če tega ne stori, bodete Francija in Belgija akcijo razširile in poostri-le.

A. E. W. Mason:

60

KLIC NA POMOČ.

Roman.

»Mademoiselle Celija je pod kontrolo,« je dejala. »Naučili jo bomo, da se za mlado damo ne spodobi brcati.« Pritisnila je Celijo z roko na hrbet in glas se ji je izpremenil. »Leži mirno,« je zapovedala divje. »Razumeš? Ali ne poznaš tega?« In primaknila je steklenico k dekletovemu obrazu. »To je vitrijol, draga moja. Samo gani se in pokvarim ti tvoje bele rame. Ali bi ti to ugajalo?«

Celija se je tresla od nog do glave, obraz je stisnila v blazino in ležala drgetaje. Prošila bi raje na kolenih smrti kot prenašala to grozo. Čutila je, kako se Helenini prsti surovo dotikajo njenih ramen in njenega grla. V tej muki ni mogla prositi usmiljenja. Mogla je samo mirno ležati, kakor je bila zvezana, in je skušala premagati tresenje svojega telesa in svojih udov.

»To si boste zapomnili, mademoiselle Celija,« je Helena počasi nadaljevala. »Upam, da mi boste oprostili prostost, katero si dovoljujem. Samo mal curek iz te steklenice na te lepe svilene rame — —«

Naenkrat je prenehala in prisluškovala. Neki šum zunaj je dal Celiji malo oddiha, morda je bilo to več kot oddih. Helena je postavila steklenico nazaj na mizo. Lakomnost je premagala sovražstvo. Surovo je potegnila uhanje iz dekletovih ušes. Naglo jih je skrila v nedrje in pogledala na vrata. Ni videla kapljice krvi, ki je padla iz Celijinega ušesa na blazino, v katero je bil stisnjen njen obraz. Uhanje je Helena prej skrila, predno so se odprla vrata in je pri-drvela Adela Rossignol v sobo.

»Kaj pa je?« je vprašala Vauquier.
 »Safe je prazen. Preiskali smo sobo. Našli nismo ničesar,« je kričala.

»Vse je v safeu,« jo je zavrnila Helena.

Obe ženski sta tekli iz sobe gor po stopnjicah. Celija, ki je ležala na zofi, je čula, da se je hišni mir izpremenil v ropot. Bilo je, kakor bi divjal vihar v sobi nad njo. Pohištvo so prerivali semtertja po sobi, noge so tekale semtertja, ključavnice so se odpirale. Par minut je divjal ta vihar. Nato je prenehala in čula je, kako so morilci tekli dol po stopnjicah brez ozira na ropot, ki so ga delali. Prihitieli so v sobo. Harry Wethermill se je histerično smejal kot človek, ki je izgubil glavo. Imel je dolg, temen površnik, ko je prišel v hišo; sedaj ga je nosil v roki.

Bil je sedaj v žakeju in njegova temna obleka je bila prašna in v neredu.

»Vse to za nič!« je bolj vzdihnil kot kričal.

»Samo en ovratnik nakit in peščica prstanov!«

V svoji blaznosti se je sklonil nad mrtvo žensko in jo vprašal:

»Povejte nam, kam ste jih skrili?« je zakričal.

»Dekle bo vedelo,« je dejala Helena.

Wethermill se je dvignil in divje pogledal Celijo.

»Da, da,« je dejal.

Ni imel več usmiljenja ali sočutja za njo. Dokler ne bo izpregovorila, ne bo imel od zločina dobička. Kakor bi bil zastoj položil svojo glavo pod giljotino. Skočil je k pisalni mizi, iztrgal list papirja in ga prinesel s svinčnikom k zofi. Dal ga je Heleni, da ga drži, in je porinil zofo od zida proč ter stopil za njo. S pomočjo Adele je dvignil Celijo, jo posadil v sredo zofe, tako da so njene noge visele na tla. Odvezal ji je členke in prste in Helena ji je položila pis-meno mapo in papir na kolena. Lakto so ji bile še vedno zadaj zavezane, tako da ni mogla do-volj dvigniti svojih rok in sneti šala s svojih ust. Ker so ji pa mapo držali, je lahko pisala.

»Kam je dala svoje dragulje? Hitro! Vze-mi svinčnik in piši,« je dejal Wethermill in jo držal za levi členek.

Vauquier ji je stisnila svinčnik v desno roko in nerodno in počasi so se premikali njeni prsti, ki so tičali v rokavici, po papirju.

»Ne vem,« je napisala in Wethermill ji je vzel s kletvico papir, ga strgal na koščke in vrgele proč.

»Morala bi vedeti,« je dejal in obraz mu je bil rdeč od strasti. In dvignil je roko, kot bi jo hotel udariti v obraz. Ko na je stal z dvignjeno roko, je prišla čudna izprememba na njegovo obličje.

»Ali ste kaj slišali?« je dejal šepetaje.

Vsi so poslušali in v tišini noči se je čulo škrtanje in nato zopet, čez nekaj časa pa še enkrat.

»To so vrata,« je dejal Wethermill šepeta-je v strahu in upanje je vstalo v Celijinem srcu. Prijel jo je za roke, jih spet zvezal, med tem ko je Adela Rossignol sedla na tla, vzela dekletove noge v naročje in ji slala čevlje.

»Luč!« je zaklical Wethermill onemoglo in Helena Vauquier je skočila skozi sobo in jo ugasnila.

Vsi trije so zadrževali dihanje in napenjali ušesa v temni sobi. Na trdnem pesku zunaj na potu so se čuli koraki, so postajali vedno bolj glasni in so prihajali bližje. Adela je zašepetala Heleni:

Razvoj parlamentarne situacije.

MANDAT ZA SESTAVO NOVE VLADE. — VPRAŠANJE OBNOVE DEMOKRATSKO - RADIKALNE KOALICIJE. — KRONA SE BO POSVETOVALA Z NACELNIKI STRANK.

— Beograd, 17. aprila. (Izv.) Razplet parlamentarne situacije se sedaj razvija popolnoma mirno in v gotovem pravcu, to je, da se mora ustvariti močna, delamožna parlamentarna večina. Po včerajšnji plenarni seji izrednega zasedanja narodne skupščine je postalo v klubih zelo živahno, klubi vseh političnih skupin, ki so prispele v Beograd, da se udeležijo parlamentarnega dela, so živahno razmotirali položaj, ki je nastal zaradi demisijske vlade. Jasno in parlamentarnim običajem odgovarjajoče je bilo, da mora vlada, ki je imela od krona mandat izvršiti volitve, demisijsko in dati se mora ustvariti nova vlada, ki bo imela popolno zaslombo v narodni skupščini.

Političen dogodek je tudi, kar nekateri parlamentarni krogi posebno poudarjajo, da so vsi poslanci, razen HRSS, izročili začasnemu skupščinskemu predsedniku svoja pooblastila. Naravno pa je bilo, da se je v našem parlamentu osredotočila debata o Radičevi politični taktiki. Jasno je, da Radič zopet ponavlja svojo staro metodo in da se sploh ne udeleža parlamentarnega dela, ker se smatra nekak suveren nad svojo Hrvatsko.

Takoj, ko je bil v skupščini prečitan akt vlade o demisiji, je v poslanskih krogih nastalo vprašanje, komu bo poverjena sestava nove vlade. Po parlamentarnih običajih ima sedaj krona pravico, da pozove načelnike posamičnih strank in političnih skupin k sebi in jih povpraša za svet. Ta konsultacija se ima izvršiti brez sodelovanja začasnega predsednika. Krona je sedaj zelo zainteresirana na tem, da se v parlamentu osnuje močna in delavna večina.

Radikalni klub je včeraj ob 16.30 popoldne imel plenarno sejo. Seji so prisostvovali poslanci turškega džemijeta, poslanci srbske stranke in Rumun. Predsednik radikalne stranke g. Pašić je klubu poročal o parlamentarni politični situaciji v zvezi z demisijo vlade. Njegov govor je bil zelo kratek. Pašić je med drugim aludiral na neuspele razgovore z Radičem ter je naglašal koncem svojega govora, da je treba ustvariti novo delazmožno vlado, ki bi imela v parlamentu popolno zaslombo. Ta vlada naj bi bila čim močnejša, odločnejša in sigurnejša, da bi lahko vodila državno politiko v smeri ustavnosti in zakonitosti. Potrebna je taka vlada, ki ne bo ogrožena v svojem zakonodajnem delu. Ko je g. Pašić zaključil svoj govor, je bil ob 17. pozvan na dvor, kjer je bil v polurni avdijenci pri kralju. Kralju je g. Pašić poročal o izidu prve izredne seje narodne skupščine. Pozneje sta bila na dvor pozvana tudi ministri za izenačenje zakonov Marko Trifković in pa minister zunanjih zadev dr. Ninčić. Zanimivo je dejstvo, da se je v radikalnem klubu razvila zelo živahna debata o parlamentarni situaciji in o vprašanju sestave nove vlade. Debatu so se udeležili vsi poslanci. Značilna pa je bila tudi izjava g. Pašića, ki je v klubu izrecno naglašal potrebo obnove radikalno demokratske koalicije.

Sedaj je v Beogradu glavno vprašanje, kdo dobi mandat za sestavo nove vlade. Radikalni krogi so uverjeni, da bo krona, kakor hitro bodo posvetovanja z načelniki končana, ponovno poverila sestavo vlade g. Pašiću. Pri haju pa vprašanje, kaj sledi, če se g. Pašiću kot predstavniku najmočnejše parlamentarne skupine ne posreči sestavit vlade. Nekateri radikalci in med njimi tudi ministri, so mnenja, da je po tem dana edina možnost ponovno apelirati na narod in izvršiti nove volitve. V parlamentu pa je bila včeraj tudi razširjena verzija, da se izvrši delna rekonstrukcija vlade oziroma da ostanejo skoraj vsi dosedajni ministri, izloči pa se iz vlade g. dr. Niko Zupanić, ki baje postane pomočnik ministra prosvete. Pašić namerava še nadalje obdržati hrvatskega ministra dr. Supila, čeprav ni bil izvoljen za poslanca.

Beogradski listi različno komentirajo izid včerajšnjega glasovanja v narodni skupščini. Vsem pa je zopet glavno, kako se sestavi nova vlada in če bo parlament delazmožen. Današnja »Pravda« priobčuje informacijo, ki izvira od uglednega radikalnega ministra. Ta informacija deloma potrjuje našo gorenjo navedbo o posvetovanju krone z vsemi zastopniki parlamentarnih skupin in da na podlagi rezultatov teh posvetovanj končno poveri ugledni politični osebi mandat za sestavo nove vlade. Nova vlada ima biti koalicijska vlada z gotovo večino v parlamentu. »Pravda« tudi pristavlja, da se ta mandat poveri g. Pašiću, ki pozove demokrate na sodelovanje, in če demokrate ne bi hoteli sprejeti te ponudbe, tedaj bi se zopet vršile nove volitve (?).

Tekom prihodnjih dni je pričakovati pozitivnih rezultatov. Trezni in prevdarni politiki v obeh državotvornih skupinah so za to, da se ustvari baza za praktično in uspešno zakonodajno

delo v parlamentu, ki ima rešiti še važne in zelo aktualne zakone.

Narodna skupščina.

PROVIZORIČNO PREDSEDSTVO. — DEMISIJA VLADE.

— Beograd, 16. aprila. (Izv. Sprejeto ob 14.) Današnji dan je dan razpleta parlamentarnopolitične situacije, dan političnih senzacij in važnih političnih dogodkov, ki so se tekom dopoldneva odigravali v narodni skupščini. Vsem parlamentarnim krogom je bilo jasno, da danes vlada poda svojo ostavko. Fakt je bil, da je vlada že pozno snoči po dolgotrajni debati in razmotrivanju političnih konsekvenc na stanovanju ministrskega predsednika sklenila odstopiti, smatrajoč, da je od krone dano misljo izvršila. Kralju je bil sklep vlade potom ministra zunanjih zadev dr. Ninčića in ministrskega predsednika Pašića naznanjen. Kralj je demisijo sprejel ter je poveril sedanji vladi, da vodi tekoče vladine posle.

— Beograd, 16. aprila. (Izv. Sprejeto ob 14.) V kulorjih narodne skupščine je bilo danes neobičajno živahno parlamentarno življenje. Pa tudi pred skupščino so se zbirale množične skupine beogradskega prebivalstva, ki je z napetostjo pričakovalo otvoritve prve seje novoizvoljene narodne skupščine. Povsod je vladala neka napetost in nervoznost, kaj prinese prva seja. Skupščinske galerije so bile do zadnjega kotička napolnjene. Diplomatska loža je bila častno zasedena. Skoro vsi inozemski zastopniki so bili navzoči. V klubih je v prvih dopoldanskih urah bila živahna diskusija o neuspehih, ki jih je doživel radikalni delegat dr. Janjić z Marko Gjurčkem v Zagrebu. Revizijonistični blok, to je krili SLS in JMO, je bil v skupščini polnoštevilno navzoč.

Ob 10.30 dopoldne je bilo dano znamenje, da se odvarja plenum. Iz klubov so pričeli prihajati v zbornico razni poslanci, večino korporativno po političnih skupinah. Prvi so v zbornico vstopili zemljoradniki, za njimi demokrate, radikalci, revizijonisti z dr. Korosem in dr. Spahom, ki sta pred sejo imela daljšo konferenco o nadaljnji parlamentarni taktiki. Ko je vstopil v zbornico tajnik radikalne stranke dr. Vojislav Janjić, so mu demokrate vzdikali: »Hvaljen bodi Jezus Kristus! Ironične opazke so delali na njegov račun radi neuspehov v Zagrebu. Ko so bili zbrani poslanci vseh skupin, razum Radičevcev, od katerih niti eden ni prišel v Beograd, se je dvignil radikalni poslanec Dragović ter predlagal, da prevzame predsedstvo najstarejši poslanec v smislu člena 2 poslovnika, je zbornica predlog sprejela ter je prevzel predsedstvo radikalni poslanec Toma Oraho-vac iz Črnogora.

Predsednik je zbornici po končani formalnostih naznanil dnevni red, to je, da je treba voliti začasno predsedstvo, obstoječe iz enega predsednika in štirih tajnikov — najmlajših poslancev, za tem verifikacijski odbor. Predsednik je takoj odredil volitev predsednika. V smislu poslovnika so bile volitve tajne. Rezultat volitev je bil: radikal dr. Dušan Peleš 128 glasov, demokrat Pečič 47, revizijonistični blok dr. Hrasnica 40, zemljoradnik Vojislav Lazkić 1, trije glasovi so bili prazni. Celokupno je bilo oddanih 229 glasov. Prazne glasove sta oddala Radičeva disidentna Kordić in Milinarović. Za radikalnega kandidata so poleg radikalov, ki so bili zbrani polnoštevilno, glasovali Nemci in turški džemijet, ki se je pridružil popolnoma radikalnemu klubu.

Izvoljeni začasni predsednik dr. Peleš je imel kratek govor, v katerem je med drugim omenil, da brez sloge in bratske ljubavi absolutno ne more biti napredka. Ob izidu volitev so demokrate ponavljali razne ironične vzklike, nanašajoč se na Radičevu akcijo v Zagrebu. Takoj je sledila volitev štirih skupščinskih tajnikov. Izvoljeni so bili: Vukosavljević, dr. Vojislav Janjić, Stjepan Kukanović in Stjepan Kobasica.

Po končani volitvi začasnega predsedstva je tajnik dr. Janjić zbornici prečital pismo vlade, ki veli:

»Čast mi je obvestiti narodno skupščino, da je kraljevska vlada, kateri sem imel čast načelovati, podala Nj. Vel. kralju 15. t. m. ostavko, ker je to po izvedbi volitev smatrala za svojo parlamentarno dolžnost. Nj. Vel. kralj je demisijo sprejel ter blagovolji poveriti vodstvo poslov dosedanjemu kabinetu do sestave nove vlade.« Pašić m. p.

Po prečitaniu vladnega akta je začasni predsednik dr. Peleš, ki je radikalni poslanec iz Hrvatske, zaključil ob 11.30 plenarno sejo s pripombo, da v smislu parlamentarnih običajev in poslovnika odredi prihodnjo sejo tedaj, ko pride do sestave nove vlade. Volitve verifikacijskega odseka so odpadle.

NARODNA SKUPŠČINA IN RADIC.

— Beograd, 17. aprila. (Izv.) Narodna skupščina je včeraj bila pod vtisom Radičevega govora hrvatskim kmetom. Neizbrisno in nepobitno je, da je Radič na eni strani s svojo drznostjo in s svojimi žaljivimi opazkami o kralju in radikalni stranki oziroma njenih glavnih voditeljih povzročil v radikalnih vrstah, ki so bile še vedno optimistično razpoložene za sporazum z Radičem, veliko nezadovoljstvo in ogorčenje. Beogradska javnost je Radičev govor splošno sprejela zelo hladnokrvno. Povsod je stopilo v ospredje vprašanje: »Do kdaj nas bo Radič zasramoval, posval in se norčeval z našimi junaki, ki so se borili za svobodo? Radičev govor izževal, zbadljiv in nesraven, je v radikalnih krogih povzročil povsem drugo orijentacijo.

Tudi v krogih revizijonistov ni Radič uspel in ni imel s svojim govorom zaželenega uspeha. Oba revizijonistična kluba, Korošev in Spahov, sta bila zaradi Radičevih izjav o kralju zelo iznenadena. V Spahovem klubu se je pojavilo odkrito nezadovoljstvo. Opažati je v

klubu tendenco, da se Radiču pokaže hrbet. Splošno vsi zamerijo Radiču, da se je tako nedelikatno izražal o kralju, ki se je boril za svobodo in ujediničenje naroda, dočim je vodja in propagator nevtralne hrvatske seljačke republike pel slavospeve dunajski tiranski dinastiji. Med Radičem in Beogradom je sedaj ustvarjeno nevzdržno razmerje, katero je treba čimprej razrešiti in razvzljati.

ZA INTEGRALNOST VIDOV-DANSKE USTAVE.

— Beograd, 17. aprila. (Izv.) V radikalni stranki sedaj prevladuje tendenca, da se absolutno nikakor več radikalc ne spuščajo v avanture z Radičem. Odločno je treba stati na braniku za Vidovdansko ustavo in je treba jasno naglašati njeno integralnost. V tej smeri se tudi opredeli politika stranke. Z ozirom na resnost situacije radikalna lista »Balkan« in »Samouprava« zagovarjata sodelovanje radikalcev z demokratami. Radikalni tisk sedaj naglašja, da je težko dobiti izhoda iz zapletenega položaja, ki je danes, kot nikdar poprej, zelo resen in težak. Treba je treznosti, prevdarnosti in strpljivosti.

Telefonska in brzolauna poročila

Nemški zunanji minister o reparacijskem vprašanju.

— Berlin, 16. aprila. (Wolff.) Po inicijativni sekciji zunanjega ministrstva v parlamentu je minister za zunanje zadeve dr. Rosenberger danes obširno govoril o reparacijskem problemu v splošnem, zlasti pa je posvetil veliko pozornost francoskemu vpadu v Porurje. Najprej je minister izrekel zahvalo Nemcem v inozemstvu za njihovo zvestobo in dejansko pomoč, nato pa je izjavil:

Izid borbe v Porurju in ob Renu bi imel svetovno zgodovinski pomen. Ako se posreči Franciji prisiliti neoboroženo prebivalstvo, da poklekne pred njo, bo triumfalni militarizem in za razvoj svetovne politike bo v bodoče merodajno samo število balonov. Ako pa se zgodi to, kar mi zanesljivo pričakujem, da bo namreč neoborožen narod nepremagljiv, bo jasno, da ima moč bojevitih skomin in vojaškega nasilja svoje meje in da je složna, na pameti in pravo opravičja se volja naroda več in močnejša, kakor vsi tanki in strojnici. Ob Renu in Ruhr se ne vrši borba za les in premog, marveč za napredek ali nazadovanje ideje mira in zakonitosti. Naši cilji v sedanjih borbi je samo obramba. Zato je naš odpor čisto defenziven. Sedanja vlada je svojo noto z dne 14. novembra 1922 opremila s praktičnimi predlogi, ki so izraženi v pismu državnega kancelarja, poslanem 9. decembra ministrskemu predsedniku Bonar Lawu. Predlogi so bili odklonjeni. Nato smo sklenili poskusiti na gospodarskem in političnem polju. Naši predlogi so bili ponovno odklonjeni ali pa, kakor na januarski konferenci v Parizu, jih sploh niso upoštevali. V načrtu, ki ga je prišel dr. Bergmann v Parizu, gre za fikšno ponudbo v znesku 20 milijard zlatih mark, ki bi se obrestovale s 5% in bi bile po možnosti zbrane s pomočjo zunanje posojila. Teh 20 milijard bi se po preteku štirih in osemih let zvišalo za 5 milijard, tako da bi znašala skupna vsota 20 milijard zlatih mark, seveda če bi mednarodni posojilni konzorcij priznal plačilno sposobnost Nemčije. Ponudba glede izplačila 30 milijard je bilo vse, kar smo mogli sprejeti pri najboljši volji in z največjim naporom. Francoski napad v Porurje in druge nemške pokrajine pa je uničil najvažnejša središča nemškega gospodarstva. Nemška plačilna sposobnost se s tem ni povečala, marveč zmanjšala. Vendar pa upam, da bo rešitev, ki mora biti in bo nekoč dosežena, izvirala iz nemškega načrta, ki so ga v Parizu tako zaničljivo odklonili.

Nemčija je pripravljena in želi delovati na to, da izpolni svoje reparacijske obveznosti, ona želi živorevati in plačati vse, kar mora. Dokler se bo nadaljevala francoska vojna proti nemškemu gospodarstvu, pa ne more nihče niti oceniti plačilne sposobnosti Nemčije. Dokler nasprotna stranka, ki hoče na vsak način vztrajati na svojem stališču, ne pove, na kak način bi mogla Nemčija izplačati največ, ni mogoče govoriti o točnih številkah. Treba je prej omogočiti Nemčiji gospodarski razvoj, izprazniti protizakonito zasodeno ozemlje, odrediti definitivno od vseh sankcij in zaplemb in priznati gospodarsko enakopravnost. Nemška gospodarska moč bo šla hitro in stalno navzdol, dokler bodo vladale v Evropi sedanje razmere.

Ministru se zdi čudno, kako je mogoče govoriti o zaščiti Francije proti nemškemu napadu v času, ko stoji Francija z veliko vojaško silo sredi nemškega ozemlja. Francoski načrti glede Porurja ne upoštevajo dejstva, da je že versajska pogodba dovolj poskrbela, da se prepreči dovedni agresivni načrti Nemčije. Načrti glede ustanovitve neodvisne države v Porenju ali protektorata mednarodnih organizacij bi prekoračili meje versajske pogodbe in mi o njih sploh ne moremo govoriti. Za rešitev reparacijskega problema na ta način ne more dati odobrenja nobena nemška vlada. Porenjske pokrajine so in ostanejo nemške. Pravtako je za nas nesprejemljiva tudi nadaljnja kršitev naše suverenosti, pa najsi se to dogaja v kakršnikoli obliki. Vse, kar moremo storiti, da izstavimo Francijo od dovedne ali resnične bojazni, obstoji v notranjem redu in miru ob Renu zainteresiranih držav, ki ga je g. Poincaré v decembru l. l. odklonil. Naš predlog ni bil naspremljiv. Nemška vlada je bila in je pripravljena tudi na drugačen sporazum, če bi bil s tem osigurana mir in bi se upoštevala nemška se-

verenost. Kdor s tem ni zadovoljen, stremi pod masko bojazni za lastno varnost za drugi politični cilj. Rešitve, ki bi ne osvo-bodila zasodene ozemlja, ne vrnila aretiranih in izgnanih nemških državljanov in ne obvarovala Nemčije pred vsako škodo, nemška vlada ne more priznati. Tudi sistem etapne izpraznitve, ki bi izročila prebivalstvo zasodene ozemlja navidez sicer začasno, v resnici pa trajno na milost in nemilost Francije, je za nemško vlado nesprejemljiv.

Končno je minister govoril o včerajšnji izjavi francoskega ministrskega predsednika, ki trdovratno vztraja pri svoji zmoti in nasilnih sredstvih. Poincaré si upa trditi, da se ruhrska akcija vrši brez nasilja in provokacije in sicer vsrpih mnogih žrtev, essenskega krvoprelitja, tisočev aretiranih in izgnanih, neskončnega števila protizakonitih ukrepov, ki nalagajo njegovemu podjetju pečat izrazitega nasilja in trajne provokacije.

ZA REVIZIJO MIROVNIH POGODB.

— Pariz, 16. aprila. (KB.) »Erre nouvelle« poročja, da je bil ustanovljen v Lyonu odbor, ki namerava poslati intelektualcem, prostozidarjem, članom lige Slovečanskih pravic, vodilnim osebam radikalov ter socialistični in komunistični stranki prošnjo, v kateri bo zahteval revizijo mirovne pogodbe iz leta 1919. V prošnji se opozarja na to, da je bila mirovna pogodba sklenjena pod pritiskom in v nasprotju s 14 točkami Wilsonovega načrta. Izrečena je bila samovoljna enostranska odgovornost Nemčije za vojno. Odbor zahteva takojšnjo izpraznitev zasodene ozemlja in kontradiktorno splošno debato o odgovornosti vseh držav, ki so se udeležile vojne. Ta debata naj bi ugotovila, kdo je povzročil vojno in kdo je odgovoren za njene posledice.

SVICA PROTI POVISANJU CARINE.

— Bern, 16. aprila. (Izv.) Včeraj je bilo ljudsko glasovanje o socialnodemokratskem inicijativnem predlogu, da se spremeni člen ustave glede carine v toliko, da dovoljuje nje povišanje. Večina prebivalstva se je izrekla proti povišanju carine. Proti predlogu je glasovalo 463.000, za predlog pa 170.000. Glasovanja se je udeležilo 64% upravičencev.

SENZACIONALEN PROCES PROTI VOJVODINSKEMU SODNIKU.

— Novi Sad, 17. aprila. (Izv.) Tekom enega meseca bo razpisana kazenska razprava proti Milanu Magaroševiću, okrožnemu sodniku v Subotici, ki je obtožen ponarejanja uradnih listin. Kakor zatrjujejo, bo ta proces naravnost senzacionalen in velekriminalnega značaja, ker je v tem procesu kompromitiranih več visokih uradnikov in pa odvetnikov iz Subotice.

NAPAD NA JUGOSLOVENSKI KONZULAT V GENOVI.

— Genova, 15. aprila. (Izvir.) V petek ponoči so neki »neznanca« hoteli pomazati grb na jugoslovenskem konzulatu. To se jim ni posrečilo. Nato pa so popisali pročelje palače z žaljivkami za Jugoslavijo in Jugoslovence. Drugi dan se je po mestu hitro razširila vest o ponovnem početju »neznancev« in oblasti so poslane nemudoma h konzulu svoje zastopnike, da ga pregovore, da naj bi smatral dogodek le kot delo neodgovornih nemirnežev. Poklicali so takoj ognjevarce, ki so izbrisali vse sledove na hiši. Palača je umetniška zgradba in poškodba pročelja zmanjšuje njeno vrednost. Policija išče storilce, ki so z lahkoto namazali in popisali palačo potem, ko se jim ni bilo posrečilo uničiti jugoslovenskega grba. (Nov italijanski škandal! Napada niso izvršili neznanca, ampak dobro znani člani fašistske organizacije, katerih policija seveda ne bo našla. Jugoslovenska vlada ga naj take izbruhe italijanskih kavalirjev mirno preneša!)

MADŽARI SKUŠAJO NAJETI POSOJILO

— Budimpešta, 16. aprila. (Izv.) Madžarski tisk sedaj priobčuje obširna poročila o gospodarskem in finančnem položaju Madžarske. Listi z gotovo tendenco naglašajo, da so finance popolnoma konsolidirane in da je narodno gospodarstvo države na dobrem temelju. Tendence teh člankov je pridobiti moztvost za to, da dovolji Madžarski večje posojilo. Obenem pa listi tudi zatrjujejo, da to posojilo ne velja Madžarski kot državni, marveč madžarskim bankam.

INCIDENT PRI KOŠICAH.

— Budimpešta, 16. aprila. (UTKB.) Obmejni incident v bližini Košic opisujejo medzarski listi takole: 10. t. m. okrog polnoči je prekorčila češka finančna patrula, sestojeca iz 7 mož, med občinama Hym in Perem madžarsko mejo. Od madžarske patrole, ki ji je prišla onstran meje nasproti, je češka patrula zahtevala orožje. Ker pa se ta ni hotela pokoriti, jo je češka patrula napadla. Madžarska patrula je nato tudi rabila orožje. Na češki strani je bil ranjen finančni stražnik. (Po drugih poročilih so Madžari ranjenega stražnika odpeljali seboj, kar je dalo povod za intervencijo prške vlade v Budimpešti.)

STRAJK GLEDALIŠKIH STATISTOV V PRAGI.

— Praga, 16. aprila. (Izv.) V industrijski palači bi se imela včeraj igrati Dvo-fakova »Nova Orestida«. Navzočih je bilo okoli 2000 oseb. Statisti so zahtevali povišanje plače in so med drugim dejanjem stopili v stavko. Ravnateljstvo je deloma ugodilo statistikom, a je izjavilo, da nima za izplačilo v blagajni potrebnega denarja. Občinstvo je navajalo na blagajno ter zahtevalo, da se mu povrne vplačana vstopnina.

PROCES PROTI MORILCU POLJSKEGA METROPOLITA.

— Varšava, 17. aprila. (Izv.) Včeraj se je pričel proces proti morilcu poljskega metropolita Jurija, duhovniku S. Lapiszczensku.

Češkoslovaški poslanik Jan Seba.

— Beograd, 17. aprila. (Izv.) Danes ob 11. dopoldne bo sprejet v avdijenci novi poslanik Češkoslovaške republike na našem dvoru Jan Seba. Izročil nj. Vel. kralju Aleksandru akreditivna pisma.

TAJNIK NASE DELEGACIJE ODPOTOVALI Z OPATJEM.

— Opatija, 15. aprila. (Izv.) Ko je odšla delegacija je ostal tu le še tajnik Glogovjević, kateri pa je predvčeršnjim odpo-toval v Beograd. Njegov odhod se tolmači tako, da se paritetna komisija ne sestane več.

VELIKA RUDNISKA KATASTROFA.

— London, 16. aprila. (Izv.) Reuter javlja iz Johannesburga v Južni Africi o veliki rudniški katastrofi. Rov Rand Fontaine se je vsled eksplozije popolnoma sesul. V rovu je bilo zasutih nad 100 rudar-jer domačinov.

VREMENSKO POROČILO.

— Dunaj, 16. aprila. (Uradno vremensko poročilo.) V srednji Evropi dežuje. V hrihtih je zapadel sneg. Temperatura je dosegla opoldne samo ponekod 5° vzhodni in zapadni Evropi je radi jugozapadnih, oz. jugovzhodnih vetrov nekoliko topleje (v Bruslju 15°, v Varšavi 18°). V dolini Donave veje hladen zahodni veter. V severnih Alpah dežuje. V Monakovem, Lincu in Svetli je zapadel sneg. V krajih južno od Alp je dež prenehal. Preko Vzhodnega morja je prodrl v srednjo Evropo hladno ozračje, ki teži proti jugovzhodu. Padavine je opaziti danes v vseh krajih od Alp do Vzhodnega morja. Pričakovati je oblačno, tupatam deževno, hladno vreme in severne vetrove, ki bodo nebo polagoma razjasnili.

Jugoslovenci na Reki.

Reka je »prettamente« italijanska. Vsi nacionalistični italijanski listi lažejo dan na dan, da je Reka pristno in čisto italijansko mesto, dasi jih sproti poblijaže že jugoslovenski primki raznih njenih sedanjih osrečevalcev. Kadar koli trde Italijani o kakem mestu, kjer se mešajo z našim prebivalstvom, da je povsem italijansko, ne govorijo resnice. Tako je tudi gledé Reke. Na Reki je bil pred vojno jugoslovanski življenjski močan pa bo tudi po vojni. Nadejamo se namreč, da bo Reka oživela in prosperovala kljub sedanjim ogromnim težkostem.

Leta 1914 je bilo na Reki prebivalstva s predmetni vred, okoli 52.000. Med temi je bilo »službeno« naštetih 24.000 Italijanov, 20.700 Jugoslovenov in 7000 tujecev. Kdor se ne va, kako se pri Italijanih in Madžarih, ki so gospodarili na Reki, službeno šteje, mu povemo to, da je v onih 24.000 Italijanih gotovo kakih 10.000 Jugoslovenov.

Iz brošure, ki jo je spisal bivši okrajni šolski nadzornik Barbalic, pa je razvidno, kako so živele na Reki Italijanske in madžarske šole in kako ni imelo 20.000 reškihi Jugoslovenov niti ene svoje šole. Reka je bila s šolami naravnost preplavljena. Bilo je 22 občinskih šol in zavišč z italijanskim učnim jezikom in 14 državnih šol z madžarskim učnim jezikom, potem še nekaj italijanskih privatnih šol. Nadalje: Italijanska realka, madžarska eksportna akademija, nemška pomorska akademija itd., skupno nad 50 šol z italijansko in madžarsko — za 20.000 Jugoslovenov pa nobena. Taka je bila Italijanska — madžarska pravica na šolskem polju za Jugoslovene na Reki. Na 20.000 Jugoslovenov ni prišel tako niti en učitelj, dočim je prišel en učitelj na 218 Italijanov in na 74 Madžarov.

Po računu nadzornika Barbalice ima biti v sedanji reški državi okoli 50.700 prebivalcev in med temi je 29.500 Jugoslovenov, torej 52% celokupnega prebivalstva. Ali ne gre temu številu nobena beseda glede usode in bodočnosti Reke?

Italijanski nacionalisti in fašisti se trudijo na vse kriplje, da bi očistili Reko jugoslovenskih peg, toda to se jim doslej še ni posrečilo, pa se jim tudi ne posreči nikdar. Odpadnikov je res precej, ali novi fašisti, ki čakajo Reko, bodo odpadništvo omožgali. Le nikar naj ne mislijo v Italiji, da je Reka že ali pa da bo res »prettamente« italijanska. Nikdar. Njena usoda in njena bodočnost je ob jugoslovenski strani. In a tem je povedano dovolj.

Politične vesti.

= Načelstvena seja Narodno-napredne stranke, ki bi se imela vršiti v sredo, 18. aprila, odpade. — Tajništvo. — Besedilo predlogov opozicijskega bloka za sporazum. Zaupnik zagrebške »Riječi« se je posrečilo vpogledati v predloge, ki jih je stavil opozicijski blok radikalni stranki za ustvaritev sporazuma. Posamezne točke teh predlogov se glase nastopno: 1. Na vlasti ostane homogena radikalna vlada, ker daje jake garancije za izvedbo sporazuma nego ostale koalicijske vlade. 2. Ustavlja se izvajanje Vidovdansek ustave. 3. Na Hrvatskem ostaja namestnik Čimić z naslovom »vršilec banške dolžnosti«, poverjenstva pa se prepuste zajedničarjem. G. Lorković postane minister brez portfelja za Hrvatsko in kot tak vodi kontrolo nad Čimićem. 4. Korošec in Spaho gresta v Beograd, med tem ko pošlje HRSS v parlament delegacijo 15 do 20 članov pod vodstvom narodnega poslanca Jalžabetića, da tvori rezervno radikalne stranke v slučaju potrebe. 5. V roku šestih mesecev se mora sporazumno med radikali in radičevci tekstirati revizijsko ustavo, za kar bodo v parlamentu glasovali radičevci, radikali, klerikalci in muslimani. Nato izvede koalicijska vlada iz teh strank volitve za revizijsko ustavo. 6. Revidirana ustava upostavlja bansko čast, ki jo prevzema član kraljevskega doma. Hrvatska brez Dalmacije in Bosne dobi »avtonomijo«, na čelo uprave pa stopi »banski namestnik«, poleg katerega deluje še »banski svet« kot neke vrste »ministrski svet«. Instalacija bana, člana kraljevske hiše, se bo izvršila naravno na svečan način v Zagrebu.

= Srbski odgovor slovenskim in hrvatskim separatističnim listom. Odgovarjajoč na razne napade v hrvatskih in slovenskih separatističnih listih povdarja »Vreme«: »Nikdar ni o nas pisalo tako grdo in slabih stvari niti zloglasno pečtansko in dunajsko časopisje, kakor sedaj pišejo poedini hrvatski in slovenski listi. Več umerenosti in priznanja je bilo najti celo v listih naših najaktivnejših sovražnikov, s katerimi smo se končno tudi zavrteli v krvavo kolo, nego v javnih organih naših takozvanih bratov. Ta ton je zastrupil in dan za dnevom izpodkopaval ono trohico čustev, ne edinstva, ki v širokih hrvatskih in slovenskih masah ni nikdar obstajalo, marveč samo čustvo znošljivosti in državne skupnosti. Srbi so postali po zaslugi hrvatskega in slovenskega časopisja (ko govorimo o Hrvatih in Slovencih, ne mislimo na izleme, marveč na večino) najslabši med najslabšimi, najbolj črni med najčrnejšimi. Ljudje, katerih grehi in zločini prekašajo domišljijo samega satana in katerih grehi predstavljajo pri samem stiku s njimi greh v očeh pobožnega katoliškega sveta. Nas so naslikali kot brezdušna in krvočelna bitja v človeški podobi, ki drže v eni roki nož, z drugo pa kradlejo in ropajo imovino siromašnih in jadnih Hrvatov in Slovencev. V tej zadnji podobi so nas zlasti z verno črtali Slovenci, katerih usta s peno mržnje izgovarjajo v zvezi s Srbi besede: »rop in denar«. Srbski narod je po zaslugi predvojnške nacionalistične vzgoje, ko so mu v šoli in v vojašnici govorili, da od Vardarja do Trsta stanujejo Srbi, ki jih je treba osvoboditi in ujediniti, veroval kakor v božje previdnost, v edinstvo enega naroda, katerega imeni Hrvat in Slovenec imata isti pomen kakor Bosanec, Dalmatincev in Banatčan. Polagoma se je prepiral, da to ni resnica. Politiki in pesniki se poskušajo, da bi ga vzdržali v zmoti in mu propovedujejo, da je odklanjanje bratstva samo trenutno pijaństwo Hrvatov in Slovencev, iz katerega se bodo s časom iztegnili. Ta strašna zmotna nas bo stala življenje, če je ne razbijemo.« Mnogo je resnice v teh besedah, toda pametni in trezni srbski listi bi morali uvaževati, da so živi Hrvati in Slovenci tisočletja pod avstrijsko-madžarskim jarmom in da so bili vzgojeni v avstrijskem in madžarskem duhu. Te vzgoje pri širokih masah ni mogoče z enim mahom izbrisati, to mora napraviti čas in vzgoja. Nikdar pa bi se ne bila gonja proti državi in srbskemu delu našega naroda tako razpasla, ako bi ne bila pri nas nebrzdana svoboda, ki brez kazni dovoljuje raznim revolverskim listom, da sistematično širijo sovraštvo in mržnjo proti državi, proti našemu državnemu in narodnemu ujedinenju in proti srbskemu delu našega naroda. Kdaj pa so smeli pod Avstrijo listi pisati o državi tako, kakor danes pišejo poedini listi? Kdaj so smeli politiki ščuvati mase tako, kakor to dela Radić in njegovi zavazniki? Naj bi katerikoli izmed poslancev v pokojni Avstriji in Madžarski govoril približno tako hujskajoče proti državi, proti Nemcem, ali proti Madžarom, kakor je govoril v nedeljo Radić, nič bi mu ne pomagala njegova imuniteta, že zdavnaj bi sedel v ječi, ako bi ga celo ne izročili krvniku. Spominamo samo slučaj dr. Kramar in dr. Rašin! Pri nas seveda vlada svoboda! In bojimo se, da se bo v tej nebrzdani svobodi od svobode same zadušila.

= Konstituiranje nemškega kluba. Klub nemške stranke se je konstituiral nastopno: predsednik dr. Kraft, njegov namestnik dr. Moser, tajnik dr. Neuner.

= Pribičević pri kralju. Po poročilu iz Beograda je bil včeraj v enurni avdijenci pri kralju Svetozar Pribičević.

= Naše odlikovanje Mussolinija. »Službene Novine« so priobčile ukaz o odlikovanju italijanskih državnikov in višjih uradnikov. Ministrski predsednik Benito Mussolini je odlikovan z redom Karagjorgjeve zvezde I. vrste, Luigi Facta, bivši ministrski predsednik, finančni minister Schanzer, bivši državni podtajnik za zunanja dela Tosti di Valminuta, generalni sekretar ministrstva zunanjih del Salvatore Contarini in državni podtajnik Ernesto Vassallo z redom belega orla I. reda, general Barbarini in generalni direktor carin Luciolli z redom Sv. Save I. vrste. Z nižjimi redovi je odlikovana cela vrsta višjih uradnikov v ministrstvu zunanjih del v Rimu.

= Izjava ministra dr. Beneša o Rusiji. Na vprašanje dopisnika pariškega »Journala« glede francosko-nemškega spora in glede nevarnosti ruske intervencije je dejal minister Beneš: Ruska nevarnost me ta hip prav nič ne vznemirja, saj se namenoma bojna v svet, da bi se javnost izplašila. Rusi se ne morejo vojskovati izven državnih granic. — Kar se za sedaj Nemčije tiče, bo pač morala pristati na pogajanja, zakaj od Rusije ne more pričakovati nobene pomoči. Koliko je resnice glede ruskih vojnih priprav, se ne more trdit, a ena reč je, ki jo more Rusija dandanašnji nuditi, namreč propaganda.

Razgled po slovanskem svetu.

— Bolgarske šole. Lansko leto je imela Bolgarija 5247 ljudskih šol, v katerih se je šolalo 646.500 učencev. Učiteljev je bilo 18.954. Posebne šole imajo v Bolgariji Turki, Židje, Francozi, Armenci, Nemci in Italijani. V teh šolah je 69.160 učencev in 2418 učiteljev. Bolgarske srednje šole tvorijo gimnazije in liceje. Vlada troši za ljudsko izobrazbo 400 milijonov lej, kar znaša okrog desetinega državnega budžeta.

— Kongres Rdečega križa na Poljskem. Minuli teden se je vršil v Varšavi kongres Rdečega križa zapadnih držav, ki so se ga udeležili zastopniki Poljske, Bolgarije, Estonije, Madžarske, Litavske, Romunije, Jugoslavije, Čehoslovake in svobodnega mesta Danziga. Mnoge države, ki se niso neposredno udeležile delovanja, so poslane v Varšavo zastopnike, da izrazijo kongresu svojo solidarnost. Med temi je omeniti Albanijo, Avstrijo, Belgijo, Anglesko, Finsko, Francijo, Italijo, Švedsko in Ameriko, ki je poslala zastopnika svojega evropskega Rdečega križa Benedicta in Howartha. Poleg tega so bili navzoči tudi: delegat ženevskega mednarodnega odbora Rdečega križa, društva narodov, mednarodnega urada dela, Pasteurjevega zavoda in mednarodne zveze za pomoč deci. Našo državo sta zastopala g. Zusičević in polk. dr. Rutvidić. Liga društev Rdečega križa, ustanovljena 1919 leta ima namen delovati v popolnem sporazumu z mednarodnim odborom Rdečega križa in v skladu z njegovimi tradicijami stvoriti federacijo, ki šteje sedaj že 45 članov in ki bi v mirnem času nadaljevala započeto delo za časa svetovne vojne. Humanitarna skrb za trpeče ljudstvo in borba proti biču človeštva — nalezljivim boleznim, ki so se vedno pogostejši pojav današnje dobe, to je glavni cilj te federacije. Letošnji varšavski kongres se je pečal v tem smislu zlasti z organizacijskimi vprašanji. V to svrhu je bilo izvoljeno več komisij, ki naj bi proučile posamezne panoge sanitarno - higijenične in humanitarne dela. Kongres se je končal v soboto popoldne.

— Zahvala poljskih profesorjev. Poročali smo že, da je večja skupina poljskih srednješolskih in univerzitetnih profesorjev obiskala Bolgarijo. Po povratku v domovino so poslali bolgarskim kolegom brzojavko s sledečo vsebino: Vražjost se iz vse krasne zemlje, ki je nam zapustila za vedno nezbrisen drag spomin, vam pošiljamo najiskrenejše izraze hvalečnosti za vašo slovansko gostoljubnost. Da izrazimo to naše čustvo, želimo, da sprejmete od naše strani skromen prispevek za obnovu hrama vaše domače umetnosti in vam pošiljamo čez poljsko delegacijo 2 in pol milijona poljskih mark. Ta skromno darilo naj sprejme fond »Bolgarskega narodnega gledališča« kot našo iskreno željo, da se obnovi hram bolgarske umetnosti in procvita v slavo bolgarske kulture. Za poljske goste: predsednik Mihajlovski, prof. Blendovski in Slonski.

— Zunanji dolgi Poljske. Minulo leto ni prineslo poljski republiki v smislu finančnega stanja nobenih važnejših izprememb. Zanimivo je, da Poljska lansko leto od svojih solidnih dolgov ni mogla plačati nobenih obresti. Njeni zunanji dolgi so razdeljeni tako-le: Dolg v Ameriki se je zvišal v preteklem letu za 2.461.314,75 dol. in znaša sedaj 159.732.347,99 dol. Obresti znašajo 8.110.194,02 dol. in dosedaj še niso bile plačane. Franciji dolguje 912.453.222,15 frankov. Angleški dolg se je zvišal lansko leto za 211.999.181 f. št. in znaša skupno 4.530.828,03 f. št. Dolg Italijanskim privajnim tvrdkam je izplačan. Državi pa dolguje 75.000.000 lir, od katerih je izplačala na račun obresti 3.187.027 lir. Holandski je izplačala 4 milijone florintov, ostane pa še 13.800 tisoč florintov, ki jih mora izplačati v 10 letih. Poleg tega dolguje Poljska v vrednostnih papirih Norveški 16.497.417,47 kron, Danski 358.849,81 danskih kron, Švici 73.600 frankov, Švedski pa 762.725 kron. Vidimo torej, da zavzema poljska republika glede zadolženosti med evropskimi državami eno prvih mest.

Gospodarstvo.

Dr. Konrad Vodusek:

DOBRVOLJACKA BANKA.

Prihodnje dni začne poslovanje v Ljubljani slovenska podružnica Dobrovoljske banke, d. d. v Zagrebu.

Le-ta denarni zavod je gospodarska ustanova vseh dobrovoljcev iz cele naše kraljevine. Delniška glavica znaša 10 milijonov dinarjev delnice, z nominalom Din 100, se glase na ime. Od prvotnega uspešnega delovanja je zavod ustanovil več podružnic in sicer v Osijeku, Dugem-selu, Zemunu in sedaj v Ljubljani. Vrhutega vzdržuje neprestano ozke stike z dobrovoljci v Južni Ameriki in ima v Buenos Aires svojo ekspozituro.

Kdor dela naših junaških dobrovoljcev v svetovni vojni ne pozna, naj si nabavi »Veliki Narodni Koledar«, ki ga je tudi letos izdal Savez dobrovoljcev v Zagrebu. Tu je popisano lahko rečemo najdelneše delovanje najboljših sinov naše Jugoslavije, ki so v trdih, smrtnih bojih pretrpeli za domovje na hrušče boje in muke, ki so pa tudi vse te boje na raznih domačih in tujih bojiščih končali s slavno zmago. Ni nam v mislih, da bi ta junaška dela opevali z mnogimi besedami z visokodonečimi in globoko segajočimi popisovanji itd. Pravilno le, da je ta zbor junaških borcev že dokazal na najlepši način srčno ljubezen do tiste svoje domovine, kjer dandanes stresajo svoje jezike marsikateri »slabovolci«, ki so se v svetovni vojni vozili v raznih pozah itd. v Schönbrunn pri Dunaju in še marsikam drugam izkazovali svoja junaštva z lepimi, bleščajočimi zlatimi besedami, ki pa so se jim spremenila malodane še na jeziku v suho preperelo listje, ki je sedaj premetavajo brez Schönbrunna po svojih političnih — skednjih. Zategadelj dobrovoljsko delo pri nas ni še končano. In malo ga je, pravega dobrovoljskega duha med nami, ki naj bi zavel vsepovsod baš sedaj v teh kritičnih časih, ki žalibog le razkrajajo, kar je ustvaril njegov svetovno priznani in izkazani pogum....

Zategadelj pa ravno v teh časih z resničnim veseljem pozdravljamo lepi razmah in razvoj »Dobrovoljske banke« v obče in še prav posebej ustanovitev njene podružnice v Ljubljani. Želimo jej ves in polni uspeh v istem smislu, v katerem so si idealni dobrovoljci zamislili svojo »privedno organizacijo«. Prepričani smo, da se na tej potrebni podlagi nadalje razvija in čim prej utrudi na vse strani zlasti za bodoče čase misel naših legionarjev, naših bivših in — bodočih pravih junakov.

— **g Zagrebški trg.** Zagreb, 16. aprila. V dinarjih po 100 kg postavljeno na bačko odnosno vojvodinsko postajo notraio: pšenica (77-78 kg) 450-460, rumena turščica 255-275, riž (72-74 kg) 360-375, lečmen za pivovarstvo 340-360, za krmo 300-320, zob 290-300, pisani fižol 450-460, beli 450-500, pšenična moka »a« 787,50-712,50, »b« 662,50-687,50, »c« 637,50-662,50, za krmo 225-250, drobni otrobi 168-180, debele 250. Tendence: mirna.

— **g Novosadska produktna borza.** Novisad 16. aprila. Cene v dinarjih notraio: pšenica Bačka 450, lečmen 310, oves 290, kuruza 260, beli fižol 465, pšenična moka »a« 685, »b« 665-670, »c« 312,50, otrobi 152,50. Tendence: neizpremenjena.

— **g Dobava gradbenega lesa.** Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se vrši dne 20. aprila t. l. ponovna ofertalna licitacija glede dobave gradbenega lesa. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

— **g Dobava volnenih mazilnih blazin.** Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se vrši dne 28. aprila t. l. ofertalna licitacija glede dobave 4660 volnenih mazilnih blazin in 200 kg volnene stene. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

— **g Veleseljem v Parizu.** V Parizu se vrši letos veleseljem od 10. do 25. maja. Informacije o potovanju, bivanju v Parizu kakor tudi glede sejma daje: Comité de la Foire de Paris, Paris 8, Place de la Bourse. Prijavnice dobijo interese v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

— **g Dobava olja in masti.** V pisarni uprave smodnišnice v Kamniku se vrši dne 30. aprila t. l. ob 11. uri popoldne ofertalna licitacija glede dobave 600 kg strojnega olja, 150 kg strojne masti in 50 kg tovarne strojne masti. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

— **g Dobava modre galice in samijaka.** Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se vrši dne 29. aprila t. l. ponovna ofertalna licitacija glede dobave 5000 kg modre galice in 300 kg samijaka. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

— **g Dobava gramozja in peska.** Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se vrši dne 28. aprila t. l. pismena ofertalna licitacija glede dobave gramozja in peska. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Preluknjače
7-8 cm
The Rex Co., Ljubljana

Kultura.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

OPERA.

Torek, 17. aprila: Čarostelec Red B
Sreda, 18. aprila: Janko in Metka Red D
Četrtek, 19. aprila: Seviljski brivec Red A
Petek, 20. aprila: Jenufa Red E
Sobota, 21. aprila: Rigioletto Red B
Nedelja, 22. aprila: Janko in Metka Izv.

DRAMA.

Torek, 17. aprila: Koncert opernega baritonista Aleksandra Balabana. Izv.
Sreda, 18. aprila: Črešnjevi vrt Red E
Četrtek, 19. aprila ob treh popoldne: Za pravdo in srce. Dijaška predstava po znanih cenah. Izven
Petek, 20. aprila: Hasanaginica. Gostovanje g. Mihajla Markovića iz Zagreba. Red D
Sobota, 21. aprila: Hasanaginica. Gostovanje g. Mihajla Markovića iz Zagreba.

ŠENTJAKOBSKI ODER V LJUBLJANI.

V petek, 20. aprila: Razvalina življenja.
V soboto, 21. aprila: Razvalina življenja.
V torek, 24. aprila: Razvalina življenja.

— **Dramska premiera.** V sredo, dne 18. tm. bo v dramskem gledališču premiera znamenite drame ruskega dramatika Čehova »Črešnjevi vrt«. V Ljubljani so igrali to dramo prvič hudoženstveniki. Vloga Ranevske, ki jo je igrala takrat vdova avtorjeva, igra zdaj gospa Nablotska. Ostale vloge so zasedene tako-le: Varja ga Šaričeva, guvernanta gna Rakarjeva, Dunjaša gna Vera Danilova, Anja gna Gorjupova, Gajev g. Putjata, Lohapin g. Cesar, Trofimov g. Rogoz, Piščik g. Peček, Jephodov g. Plut, Firs g. Lipah, Jaša g. Medven, popotnik g. Terčič. Režijo vodi g. Putjata.

— **Hedda Gabler.** Gospa Marija Vera sklončle šele sedaj svoje gostovanje v tel. lisenovi drami. Pričela je bila začetkom sezone, pa je morala prekiniti, ker so jo nenadno pozvali brzojavno v Beograd. Sestava igralstva je ista, kakor v prvi; tudi gđ. Debeljakova, ki je žalibog odšel nismo nič več videli, zopet nastopa v svoji doleži prvi in edini vlozi gospe Elvsted. O visoki umetnosti gospe Vere in o predstavi sploh sem svoja opazovanja objavil že v podlistku z dne 4. novembra 1922 in v dodatku z naslednjega dne v predelu »Kultura«. Nočem se torej ponavljati. Občinstvo se je v Verino umetnost bolj občutilo, nego pred meseci. Njen slog: Rezko - trpek na vnanje, ljubeč in kretljah varčnost, a obenem čisto blagolasje; poze se prelivalo druga v drugo s popolno estetiko in imajo pri vsaj ekonomiji ono klasično lepoto, ki odlikuje kretnje na slikah sir Leightona ali tudi kretnje figur na starogrških vazah in v grški plastiki, kateri je Leighton po svojem čustvovanju stal blizu in se ob njej navduševal. Za to vnanjo stranjo Verine igre in za njenim polnim, tehnično vseskozi predelanim glasom pa stoji vroča notranja sila, njen plameti umetniški temperament, v navadnem govoru samo lahko trepetajoč proti površju, o priliki pa bruhačoj na dan kakor zublji požara, ki je po daljšem gledanju dobil duška in se v trenutku porazno razmahnil. Če se smem poslužiti nekoliko trivijalne primere ad oculos: Tako se mi dozdeva ta umetnost, kakor lastnosti kraškega terana. Ko ga vzameš v usta, začutiš le trpkost na jeziku. A za tem ti gre skozi grlo in živce kakor vroča lava in njegova sila se ti blaženo razprostre po telesu. Marija Vera je prava predstavljalka severnlake lisenca, umetnika duša, ki gore na znotraj. Omenjam še, da si je Rogoz nadel nekoliko drugačno masko in igral živahnije in zato dokaj bolj v duhu vloge, nego pred meseci. A še vedno mi je v vsem preveč bohemski. Imel sem že priložilo, ž njim samim debatirati o vlozi. Sem pa prepričan, da bi takega Lövborga Hedda odklanjala z onim stidom, ki ga ima zoper vse, kar diši po neestetiki. Ne more se privaditi malomestne močve tete, odločno odkloni pohod h krsti druge tete in lastna smrt lo skrbi radi vprašanja, more li se umreti v lepoti. Zato napravi — za navadno poljovnanje ogabni — eksperiment s smrtjo Lövborga, ednica, v katerega človeško vrhunost veruje. Tip Lövborg je vseskozi soanjan človek, ki ima vsled svoje genjalnosti sicer potrebo, se divje razigravati in brede včasih po kloakah, a stoji vendar na stališču: Odi profanum vulgus et arceo. Tudi v vnanosti. Ni mogoče misliti si, da bi se v tretjem aktu drznil stopiti, četudi po divji noči, pred potencirano damo in strastno ljubljeno damo Heddo v podobi razmršene, skrokanega bohema. Lövborg je mož, ki tudi sam ljubi eleganco in korektnost vnanjeje človeka. — Skrbnišek je iz same ambicije svoje stavke nad-pontiral, se preveč trudil povdarjati skoro vsako besedo in ji dajati važnost. Zato je v njegovem zadnjem prizoru s Heddo nekoliko trpel tempo. Asesor Brack je polzoglodek svetski človek discipliniranih, prijetnih, lahkih oblik; skozi njegovo priključno konverzacijo zna le enako svetski človek, v našem primeru Hedda Gabler, občutiti, da je intriganten in jako nevaren egoist, ki sistematično zasleduje cilj, polastiti se Hedde.

Pravilo, da je bila sobotna predstava še bolj zaokrožena, nego nedeljska, pri kateri sem bil. Gledališče je bilo izvrstno obiskano. Le škoda, da vlada med predstavo trajen nemir, kakor bi stal v minlu. Na stoliščih se utrujeni gledalci venomer prestopajo s noge na nogo, kar daje stalen polglasen ropot, ki požre včasih kar kos dialoga. Ljudje na sedežih se pregibajo in razrahljani stoli stokajo in škripajo; mnogi sedežih pa še drsa nevede z nogami po tleh. Ta nemir se pojavlja tembolj, čimbol je občinstvo po izri vzrvano, torej ravno na važnejših mestih.

— **Premijera nove Begovičeve drame »Svadeni let«** (poročni izlet) se vrši v petek v Narodnem gledališču v Zagrebu.

Glasbeni vestnik

— **Koncert opernega baritonista Aleksandra Balabana** je danes, v torek 17. tm. v dramskem gledališču. Začetek ob osmih zvečer.

— **Pesmarica »Glasbene Matice«**, ki je že davno pošila, izide na novo. Novo izdajo priredi M. Hubad. Pesmarica bo obsegala do 300 strani.

— **Komorni večer v Trzinu, Trbovljah in Celju.** Iz krajev Julijske Benečije prihajajo poročila o uspešnih, ki so jih želi tam naši mladci: Ivo Gaberšček, Stane Melihar, Anton Subelj, Marj Kogoj s svojim programom. Tu v Sloveniji se ponovno ti komorni večeri in sicer v torek 17. tm. v dvorani meščanske šole v Trzinu, v sredo 18. tm. v Trbovljah in v četrtek 19. tm. v mestnem gledališču Celje. Opazujemo publiko na te prireditve.

— **»Pevec«.** Prva letošnja številka tega pevskega glasila obsega za pevce zelo mnogo zanimive stvari. V uvodu čitamo zelo simpatično poročilo o 30letnem delovanju »Ljubljane«, kateri svoj jubilej je »Ljubljana« slavila ravnokar. Jakob Aljaž priobčuje svoje pevске spomine, ki bodo za njegov življenjski in pregled njegovega glasb. delovanja zelo dobro došli. Jaz sem nadalje podal nekaj higitičnih migljava za pevce, ki jim bodo s pridom služili, ako se jim bodo zdeli vredni, da se ravna po njih. P. H. daje nekaj dobrih svetov pri izbiranju zborovskih skladb in njih studiranju, ki si jih naj vsak pevčevodja vestno prečita. M. Bajk nadaljuje s priobčevanjem materiala narodenih pesmi v »sekrircah«. Čemu uporabljati tako nerodno in smešno besedo? Isti P. H. (Sattner?) kot zgoraj piše o glasbenih pravnih posnetih iz Schumannovih zbranih spisov, ki se tudi še danes prav uvaževanja vredni. V. Vodopivec opisuje italijanski ustroj fanfare in za njo uporabljenih instrumentov. Sledi ocena »Prvih plamenov«, vestnik pevske zveze, glasbena poročila iz inozemstva, razne vesti in uredniška lista. Glasbena priloga prinaša v prvi vrsti tri od »P. Z.« nagradne skladbe: H. Premierov »V Korotane«, ki smo ga silili na koncertu »Ljubljane«, moj zbor »Domovine« ter sanjavo lep »Nočni psalm« E. Hochreiterja. Izmed ostalih priobčenih kosov pride v poštev še nova prekmurska narodna »Gda smo pšenici šli brat...« zelo spretno in zanimivo harmonizirana po Kimovcu. Q. Kimovec je nabiral narodne pesmi prekmurske sam. Pobral mi jih je takorekoc »svojo pridnostjo pred nosom. Povsod sem lahko zasledoval njegovo sled. Kolikor primerjam njegove zapise s svojimi, drži se do pičice natančno originala, kakor so mi ga prepevali razni pevci v Beltinčih tleh. Želel bi, da bi vse te njegove pesmi izšle v posebni izdaji, ker so po svojih napevih, zlasti pa mesta originalne harmonizacije Kimoveve vrlo zanimive. Ostali zbori v »Pevcu« so več ali manj začetni poklaski raznih diletantov. »Pevec« si mora preskrbeti sodelovanje vseh naših kvalificiranih glasbenikov, da obdrži svojo prilogo ali sploh svoj list na vzorny višini, ker le tako mu bo v današnjih časih ostre konkurence tudi v umetnosti zasigurno častni obstoj! H. koncu bodi omenjeno še nekaj. V predzadnji številki »Peveca« sem priobčil osmi pesmi iz Cerovca, ki sem jih priredil po zapisih Stanka Vraza, kolih ponatis se nahaja v Strekličevi zbirki narodnih pesmi. Poudarjam izrecno, da to niso le harmonizacije v Strekliču nahajajočih se Vrazovih zapisov, temveč proste priredbe, ki se le v nekaterih tiskih strinjajo z Strekličevim ponatisom melodičnih načrtov St. Vraza, kar sem pri vsaki pesmi tudi posebej pripomnil. Urednik je iz svoje volje pristavil »sharm. Emil Adamič«. Kar je v Strekličevi zbirki ponatisenih melodičnih zapisov St. Vraza, so vsi kakor že to kritično omenja D. Beranič v »Časopisu za zgodovino in narodopisje« iz leta 1910, absolutno nedostopni in dalejo potvorjeno sliko originala, ki ga Streklič ali njegov pomočnik ni umel čitati. Do originala ki se nahaja v trezorju licealne knjižnice St. Vrazovih zapisov, se je po naključju sedaj prikopal g. Niko Strklof, ter na podlagi obsežnih študij razvozlati menda vse zapisane napeve. Iz njegovih rekonstrukcij je šele razvidno, kako obupno neupisno so ponatisi v Strekličevi zbirki. Isto smo čutili tudi mi drugi, ker pa nam St. Vrazova zapuščina ni bila dostopna, pretvarjali in oblikovali smo po svoje Strekliča. Jaz pa sem šel še dalje, ter si izposodil iz ponatisnega zapisa dele glasbenih misli, ter priredil po njih, rekel bi, do celna novo pesem. Po Strekličevem ponatisu se n. pr. v čema ves prvi del pesmi »Zraslo so mi tri konoplje«, ki je tako zelo identična s prvimi takti »Bože pravde«. Ni menda na mestu raziskovanje, kdo je očel teh silničnih taktov. Najbrže je to samo slučaj. Pripls »trajaljd« je moj lasten. »Hodi da Micka domo« ima le začetne motive enake s Str. ponatisom »Kaj drugega hočem« je po Strekliču donotna. »Kovač konja vkava« se strinja razen v dveh notah s Strekličem, pripls (H del pesmi) je moj. »Oči deklič« je ritmično izpremenjen, glasbena misel pa se s Str. ujemlja. »Zdrava bo di draga moja« je v prvih štirih taktih s izjemamo par not po Str., dostavek pa je lasten. »Rožice cvetijo« je z izjemo ponovitve in soropane terce v osmem taktu prav taka kot v Strekliču. »Kaj pa fantič dela?« ne gre daleč od Strekličevega ponatisa. St. Vrazove zapuščine nisem videl, zato ne vem, v koliko se ti ponatisi v Strekliču ločijo od originala. Na noben način nečem vzbujaati mnenja, da so te moje v »Pevcu« priobčene pesmi St. Vrazove originalne pesmi, ki sem jih le harmoniziral. To je storil g. Niko Stritof in te rekonstrukcije ter kritična študija o vsem glasb. Vrazovem delu čakajo še obelodanjenja. Vže prihodni mesec pa namerava g. Stritof v akad. dr. »Triglav« o vsem tem materialu predavati. Toliko na razna vprašanja v razjasnitev in odgovor.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 17. aprila 1923.

— Za združitev naprednih naciona-
lnih struj v Sloveniji. Pod tem na-
slavom prinaša celjska »Nova doba«
politično beležko, v kateri zavzema
tudi ona stališče h glasovom in pred-
logom za združitev naprednega naci-
onalnega življa v Sloveniji. Beležka se
glasi doslovno: »Napredna strankarska
razcepjenost je spravila nas Slovence
v oni položaj, kakor ga beležimo izza
dne 18. marca, ko je pri nas na Slo-
venskem zmagal po vzgledu Hrvata
Radica plemenski separatizem s frazo
korostev avtonomije in federacije, ki
pomene grozeče propadanje slovenske
treznosti in razsodnosti, s kjo smo se
baš mi tako radi ponašali. Naš list je
tekem zadnjih let pisal vedno stvarno
in vedno kazen na zle posledice, ki
jih mora roditi razcepjenost napred-
nih vrst. Naše geslo se je glasilo, da
je stvar več in višje, ko osebe, ki se
v javnem življenju menjajo. Danes
moramo poudariti, da je bilo v vseh
strankah, tako pri samostojni kmetij-
ski, kakor demokratični in tudi narod-
nosocialistični mnogo iskrenih in pre-
pričanih zagovornikov slovenske, enot-
nega nastopanja v smeri in organiza-
ciji ene same stranke, ki ji je podlaga
in temelj ona velika ideja, ki je dala
naši skupni domovini življenje in ji
odna more garantirati zdrav in silen
razvoj. Na to je tudi najtesnejše ve-
zana usoda nas vseh, vse drugo je
prazen krič in fraza za one, ki ni treba,
da so slabi, ki pa niso še zmogli, da
spregledajo in ločijo resnico od laži.
Danes se jih pita z lažjo, zato prokli-
njajo resnico, naša naloga je, da bodo
zapeljani spoznali resnico in jo valju-
bili, četudi je trda, tedaj bo naš narod
proklel laž, od koje se trajno ne da
živeti brez škode za narod in državo.
Vse rekrutacije, kdo je več kriv in
kdo manj, da smo napredni ljudje tako
razbili, smatramo za povsem odvrač-
ajo, ako se nam gre pošteno in častno za
ono. Mi tem pogledu je priobliži mar-
iborski »Tabore« lep članek pod naslo-
vom »Nove smerice za novo pot«, v
»Slovenskem Narodu« od nedelje pa
razpravlja bivši poslanec Mermolja v
članku »Vsi na branik države« isto-
tako iskreno o zadevi, ki mora iz lepih
besed preiti v zdravo življenje, ker
tako vpliva interes naroda in domovi-
ne. — Tudi mariborski »Tabore« ko-
mentira članek iz pisma bivšega po-
lanca Kmetijske stranke g. Mermolje,
ki smo ga objavili v nedeljski številki
»Slovenskega Naroda«. Mariborsko
glasilo gre še dalje in predlaga, da
se misel organizacije naprednega po-
litičnega življa povsod širom našega
političnega okolišja obravnava, da se pa
v kratkem napravi tudi še korak na-
prej, da se sestanejo zaupniki napred-
nih strank na razgovor, recimo neob-
vezno anketo, ki naj pokaže praktična
pota za uresničitev stremljenja, ki ga
vsi pozdravljamo. Anketa, ozir sesa-
nek bi moral razpravljeni v glavnem o
misli »enotne napredne fronte, bodisi,
da se imenuje napredni blok ali kon-
centracija naprednih sil ali pa, da se
uresniči z reaktivacijo Narodne stran-
ke. Naša srčna želja je, da bi se tako
združitev naprednega slovenstva izre-
šila čimprej. Naj bi jo kumovala žarka
ljubezen do naše jugoslovenske države,
naj bi jo uresničila nova, idealna strem-
ljenja za plodno javno delo, naj bi jo
omogočila programatična in taktična
revizija občanorodnih gospodarskih,
socialnih in kulturnih interesov sloven-
ske pokrajine!

— Sazonov in Slovenci. »Balkan«
javlja, da se je takratni ruski mi-
nister zunanjih del Sazonov v razgo-
voru z nekim srbskim političkom l. 1915.
v Petrogradu izrazil tako-le: »O Hrvat-
ih in Slovencih vam ne morem reči ni-
česar. Oni se bledijo proti nam, in jaz
vam izjavljam: Ako bi bilo potrebno,
da se ruski narod bori z orožjem v roki
samo pol dneva v srbo, da bi se osvo-
bodili Sloveni, bi jaz ne pristal na to.«
— Ne moremo kontrolirati, ako je ta
vest resnična, vsekakor pa bi bilo
umestno, da se objektivno dožene, ako
je ta vest samo plod zlobne domišljije
ali sioni na dejanskem dogodku. In da
se to ugotovi, pozivamo p. t. uredništvo
»Balkana«, da nam navede ime onega
politička, kateremu je podal Sazonov
zgoraj citirano izjavo o Slovencih. Ker
smatramo »Balkan« za pošten list, se
nadejamo, da se bo radevolje odzval
našemu pozivu.

— Slovenci na Francoskem. »Té-
légramme du Nord« je prinesel 18. mar-
ca naslednje vrstice: V zemljepisnem
okoliščju, Slovenija in Slovenci. Da bi se
v misli napotili v daljine kraje, o kate-
rih se govori, so se zvesti pristasi Ge-
ografskega društva včeraj odpovedali
najbližjim čarom pomladanskega popo-
dnaja in prišli v velikem številu poslu-
šati prezanjivo kramljanje g. Emila
Haumanta, profesorja na Sorbonni,
častnega družtvnika. »Slovenija in
Slovenci« ni kaj vsakdanji predmet.
Tako malo poznano to deželo, obstoje-
čo iz avstrijskih pokrajin in ležečo med

Italijo, Avstrijo in Jugoslavijo (!), in ki
se je izobčila stopraj po vojni. Večina
turistov se ustavi na njenem pragu.
Vendar pa nikakor ne nedostaje sli-
kovitosti. Predavatelj, ki je občudoval
njene veličastne gore in vesele doline,
nam tako zariše in čedne projekcije
to dokazujejo... G. Hauman govori
tudi o virih te dežele, kjer je gozdni
obrt silno bogat, kjer kopljejo premog,
svinec, baker, cink in osobito živo sre-
bro, kjer poljedelstvo cvete, kjer daje
živinoreja prav lepe uspehe. Končno je
odlični predavatelj pozval ljubitelje
turizma, ki so sami sebi dolžni, je rekel, da obiš-
čejo Slovenijo, kjer bodo kot Francozi
najlepše sprejeti. Za potnike, ki prihaja-
jo iz Tirolskega, je Slovenija idealna
cesta proti čudoviti Dalmaciji... G.
Hauman, ki smo ga pred meseci po-
slušali v Ljubljani, bo predaval v isti
slovi še v Parizu, potem pa namerava
v prihodnji zimi obiti z istim namenom
še več francoskih mest. Po vsej priliki
bo razpravljati tudi na vseučilišču o nas.
Prvi učinek Haumontovega nastopa je
ta, da je članovito in bogato zemljepis-
no društvo v Lille-u načelno sklenilo,
napraviti skupno potovanje po Sloveniji.
Dobro nam došli!

A. D.
— Kraljica Marija odpotovala v
Dalmacijo. Po poročilu iz Beograda je
snoči ob 10. s posebnim dvorskim vla-
kom odpotovala kraljica Marija v Dal-
macijo. Na potu jo spremlja admiral
Prca in pa vseučiliški profesor zgo-
dovine dr. Gjorgjevič. V Vinkov-
cih se je danes zjutraj sestala s svojo
materjo romunsko kraljico Marijo ter
nadaljevala po kratkem odmoru pot
preko Zagreba v Bakar. V Bakru se
vkrcala na našo vojno ladjo ter se direk-
tno odpelje v Dubrovnik, kjer ostane
okoli 6 tednov. V tem času bo obiskala
razne slikovite dalmatinske kraje in me-
sta. Kralj, ki je snoči spremljal kraljico
na kolodvor, pride v Dalmacijo takoj, ko
bo rešena sedanja parlamentarna kriza
in sestavljena nova vlada.

— Kralj in kraljica na večerji pri
predsedniku vlade, g. Pašiću. Včeraj
ob 9. in pol so se odpeljali Nj. V. kralj
Aleksander in kraljica Marija v spre-
stvu dvornega maršala polkovnika
Damjanoviča v avtomobilu k ministri-
škemu predsedniku Pašiću, ki je na
čast kraljevske dvojice priredil večer-
jo. Kraljevske goste je pri hišnih vratih
pričakoval g. Pašić z gospo in hčer-
kama. Poleg obitelji g. Pašića so bili
prisotni tudi ministri zunanjih del dr.
Ninčić s soprogo, vojni minister s so-
progo in soprogo dvornega maršala
polkovnika Damjanoviča. Kraljevska
dvojica je ostala pri večerji do 2. ure
zjutraj. Nato se je povzpila v dvor.

— Odlikovanje tenorista Slezaka.
Poročali smo, da je znani tenorist du-
naiske opere Čeh Leo Slezak pretek-
li teden priredil koncert tudi na kraljev-
skem dvoru v Beogradu. V znak pri-
znanja za njegovo izredno umetnost ga
je kralj Aleksander odlikoval z redom
Sy. Save II. razreda.

— Knez Pavle zastopnik kralja pri po-
roki vorskog vojvode. Pri poroki kraljeve
kuna vorskog vojvode bo zastopal Nj. V.
Kralje Aleksandra knez Pavle, ki se je na-
haja v Londonu.

— Protiv bolan. Po poročilu iz Beo-
grada je Stojan Protiv bolan obel in ne
samo po nasvetu zdravnikov zapustiti so-
be. Imenovanje v sanitetni svet. Kakor
nam javljajo iz Beograda, je minister za
narodno zdravje podpisal ukaz, s katerim
je imenovanje 35 ugodnih zdravnikov v
sanitetni svet ministrstva za narodno
zdravje.

— Poročilo. V nedeljo, dne 15. tm. se
je poročil narednik vodnik g. Ivan Rajko
iz državne zbirarne na Selu z g. J. J. J.
Somrakovo iz Most na Ljubljani. Na
svatbi vrliga podčastnika se je nabral za-
meten znesek za prevoz judenburških žrtv.
Bilo srečno!

— Jubilej beogradske igralca. Po
poročilu iz Beograda je bila snoči na iz-
redno manifestativno način proslavljena
25 letnica igralca in kulturnega delavca
Dobrica Mitrovića. V narodnem gledali-
šču se je zbralo mnogoštevilno beograd-
sko občinstvo, ki je slavljenu vinarno po-
zdravljalo ter mu pritelalo ovacije. Za-
stojniki kulturnih in prosvetnih korporacij
in društvo so slavljenu v kratkih govorih
čestitali. V imenu gledališčne uprave je in-
tendant Milan Grol iznel slavnostni govor.

— Smrtna kosa. Umpa je v Ljubljani
na Mestnem trgu št. 9. za Ana Zalar. Po-
greb se vrši jutri v sredo ob 16. na pokop-
ališče k Sv. Križu. Blag b. spomin!

— Pri upravnem sodišču v Celju, ki
začne v kratkem poslovanje, so razpisala
slednja mesta: 2 mesni sekretarji, 3 me-
sta pisarjev in 1 mesto arhivara. Podro-
bnosti so razvidne iz razpisa v Uradnem
listu.

— Apel na slovensko gostoljubnost! Pevski
zbor »Poljskih akademikov« iz
Lwowa priredi v soboto dne 28. aprila
koncert z bogatim sporedom poljskih
narodnih pesmi. Poljski potujejo po vsi
Jugoslaviji in si hočejo ogledati tudi
Ljubljano, da spoznajo na svojem po-
nem potovanju ves naš narod po bližje.
Beograd jim pripravljajo priručje spre-
jem, kakor se spodbudi slovenskim go-
stom - bratom. Ljubljanska akademska
omladina apelira na našo zavezo jav-
nost, da ne zaostane v nobenem oziru

za Beogradom in da jim priteči kar
najbolj priručje sprejem. Prosim vse
one, ki bi mogli sprejeti vsaj po enega
ali dva poljska akademika za dva večer-
a na stanovanje, eventualna tudi na
hrano, da blagovolijo to javiti na naslov
»Društva prijateljev poljskega naroda«,
Slomškova ulica št. 7. Najboljšeji pro-
gram se objavi. Naša »Glasbena Ma-
tica« jim aranžira koncert in upamo,
da bo poziv omenjenih društev našel
prijazen odmev v naši javnosti.

— Orjuna in »Slovenec«. Oblastni od-
bor Orjuna je poslal, kakor nam poročajo,
uredništvu »Slovenca« nismo te-le vsebi-
ne: Podpisana organizacija dobro ve, da
mora priti med organizacijami in strankami
političnimi nazirani do ostrih političnih
bojev, nikakor pa ne uvideva, da treba v ta-
kih bojih nasprotnika žaliti, blattiti, spovati,
uporabljati proti njemu laž, skratka sred-
stva, ki niso vredna dostojnega človeka.
Naša organizacija, kakor tudi naš list »Or-
juna«, se je do danes vedno držala me-
dojstojnosti, kar ne moremo trditii o Vašem
listu. Opažamo pa med svojim članstvom
gotovo razburjenost, radi nekvalificiranih
napadov z Vaše strani, ki bi znala v svrhu
samobrambe tudi prekoračiti meje discipli-
ne. Zbog tega Vas, kakor tudi Vam so-
rodne liste opozarjamo, da prenehate s ta-
kimi napadi, ki zaslužijo, da jih obsoda vsak
dobro vzgojen človek, ker se sicer lahko
zgodí, da bodo naši člani samovoljno zgra-
bili za sredstva, ki bodo marsikomu nehu-
ba in poostila že itak napeto stanje med
državljeni iste krvi, kar nikakor ne leži v
naših interesih. To Vam vilično sporoča-
mo, da ne bode mogoče pozneje neupravi-
tenih odčitkov.

— Za Radica delejo propagando v
»Unionu«. Več potnikov nam je prineslo
brošuro »Gründende oder Programm der
Kroatischen republikanischen Bauernpartei«,
ki je opremljena s sliko Stjepana Radica.
Po en izvod te brošure se baje nahaja v
vsaki sobi hotela »Union« v Ljubljani.
Čudimo se, da se je to gospodarsko pod-
jetje jelo baviti s politiko ter dela sedaj
propagando za Radica. Radic in Korosec sta
sedaj sicer debela prijatelja, kar pa Ra-
dica disto nič ne moti, da bi se sedaj ne
napovedoval, da bo pri prihodnjih volitvah
nastopil tudi proti slovenskim klerikalcem.
Pa dela sedaj klerikalno podjetje propa-
gando za Radica.

— Nov list v Zagrebu. Polovicom
aprila izide prvi broj tednika »Orjuna«,
glasilo Oblasnog Odbora Zagreb. Izlazi
če svake srede na 4. strane velikog for-
mata. Pretplaata iznosi na 3. meseca Din
20 na po godine Din 40 na godinu dana
Din 80. Adresa Uredništva i uprave: Mica
2547. Telefon 12-99.

— Mestni magistrat ljubljanski bo vzel
v službo poklicnega gasilstva več moči.
Kdor reflektira na službo, naj vloži pro-
šnjo na mestni magistrat. Pravico do služ-
be imajo do 30 let stari, krepki samski ro-
kodetci (mizarji, zidarji, tesarji, ključavni-
čarji, mehaniki). Pogorli za sprotjem se iz-
vede v gasilskem uradu v Mestnem domu.

— Delavci in uradniki raznih pod-
jetij, na plani! V raznih podjetjih in na
stavbah se v zadnjem času sprejema v
službo nemške, madžarske in italijanske
delavce in uslužbence. Vsa boljša me-
sta so zasedena s tujci. Naše domače
delavstvo in uradništvo pa je brezpo-
selno ali pa opravlja podrejena dela za
naravnost samotno plačo. Proti temu
moramo najodločneje protestirati. Zato
sklicujemo protestni shod, ki se bo vr-
ši v četrtak, 19. t. m., ob 6. uri zvečer
v Mestnem domu. Vsi, ki ste vsled im-
portiranja tujega delavstva prizadeti, vsi
ki na lastni koži občutite pritisk in oho-
lost privravnanih priganjav, vsi, ki ste
brezposelni in vsi, ki sočustvujete z
našim zapostavljenim delavstvom in
uradništvom, udeležite se shoda polno-
številno. Shod je nepolitičen in bo pri-
pustna svobodna beseda vsakomur.

— Zdravstveno stanje v Ljubljani. Te-
dajski zdravstveni izkaz mesta Ljubljane
za dobo od 8.-14. tm. izkazuje: novoro-
jenih 39, mrtvorojenih 3, umrlih 36, od teh
domašnih 17, tujcev 19, v zavodih 24.
Smrtni vzroki: življenjska slabost 2, letiska
5, pljučnica 1, dušilni kašelj 1, otroška
vročica 2, zastrupljena rana 1, druge na-
leželjive bolezni 1, možganska kap 2, srčna
hija 6, rak 2, drugi naravni vzroki 12.
Smrtni poškodbe 3. Naznanejene nalezljive
bolezni: Skrlatica 6, ošpice 1, dušilni ka-
šelj 1, otroška vročica 1.

— Celjske vesti. Nepopoljšljivi
t. t. 23letni ključavničar Filip Jug je bil ra-
di tatvine večkrat kaznovan. Svojo zad-
njo triletno kazen je moral odsedeti v ma-
riborski kaznišnici odkoder je bil junila lan-
skega leta izpuščen radi pomilostitvenja. Na-
to je v Hranistiku zopet izvršil razne tat-
vine. Te dni se je radi teh tatvin zagovar-
jal pred okrožnim sodiščem v Celju, kjer je
prejel osem mesecev težke ječe. Odsuženi
pa bo moral sedaj kazen, katere mu je bila
odpuščena, ker se je izkazal pomilostilje
nevrednega. — Samomor. Ze od velike
sobotne so pogrešali Westinovo delavko Ano
Rauser iz Trnovci pri Celju. Ker je podnevi
omejenega dne hodila z nekim fantom
okrog, so jo starši doma zvečer okregali.
Dekle si je vzelo k srcu, se odstranilo od
doma in od histera večera so jo pogrešali.
V ponedeljek zjutraj so jo pri Majdkovem
mlinu na Spodnji Hudičini potegnili iz poto-
ka, kjer je ležala nad 14 dm. Komisia je
odredila, da se jo spravi v mrtvašnico.

— Prijave glede cepjenja prašič-
ev proti rdečici sprejema ob navadnih
urah veterinarski oddelk okrajnega glavar-
stva v Celju. Slov. trgovsko
društvo v Celju je imelo te dni svoj
občni zbor v Narodnem domu. Iz poročil
društvenih funkcionarjev je bilo razvidno,
da je društvo v minulem letu zelo agilno
delovalo. Število članov je naraslo in dr-
štvo si je oskrbelo že naprej rezerve. V
prosvetnem oziru je društvo tudi lepo dele-

valo in je zadnji čas priredilo precej stro-
kovnih predavanj. Pri volitvah je bil zopet
predsednikom izvoljen dosedajni predse-
dnik g. Zupančič. Obravnavala so se še raz-
na dneva vprašanja, učeča se trgovskega
stanja. Za bodoče leto namerava društvo
svoje delovanje razširiti še na kraje izven
Celja.

— Imenik telefonskih naročnikov po-
šinskega ravateljstva v Novem Sadu, v
Beogradu, Skoplju in Cetinju. Izšli so
imeniki telefonskih naročnikov, in sicer:
imenik beogradskega, skopljskega in ce-
tinskog ravateljstva ter imenik novo-
sadskega ravateljstva. Prodajna cena
imenika, v katerem so telefonski naročni-
ki beogradskega, skopljskega in cetin-
skega ravateljstva, je 60 Din; imenik te-
lefonskih naročnikov novosadskega rav-
ateljstva pa stane 50 Din. — Imeniki se
dobe na glavnih poštah v Ljubljani in Ma-
riboru.

— Pozornost sta vzbujala danes v
Ljubljani dva moža v pristno ameriški
noši. Bil je to dr. Roger Griswold Perkins
iz Združenih držav Severne Amerike. To je
oni dr. Perkins, kateri si je kot šef ameri-
škega Rdečega križa v letih 1917 do 1919
stelel na Balkanu, osobito pa za našo drž-
avo največjih zaslug. Nahaja se sedaj na
potovanju po Evropi ter je združil to pot z
nadzorovanjem svojich od njega usvarje-
nih humanitarnih naprav. V zadnjih mesecih
prepotoval je v družbi s svojim sinom An-
glijco, Francijo, Španijo in Italijo ter prevo-
zil s svojim, iz Amerike prinesenim vozom,
nad 20.000 kilometrov. Njegova pripovedo-
vanja o tem potovanju so bila zelo intere-
santna. V španskih gorah moral je vsled po-
manjkanja potov voziti po izsušenih stru-
gah hudournikov. Na Siciliji ga je zavedla
pot preko vulkanskega blata. Skozi to »go-
sto juho« je vozil s svojim avtomobilom,
kateraka se je do polovice motorja prijel
blato. Seje po večurnem delu z dietom in
kladivom se mu je posrečilo odstraniti to
debelo prisušeno skorjo z voza. Dr. Perkins,
ki poseduje več visokih jugoslovanskih od-
likovanj, se je odpeljal iz Ljubljane na svo-
jem Ford - avtomobilu čez Zagreb v Beo-
grad ter obišče tudi svoje ustanove v Ro-
mumli, Bolgariji in Capigradu.

— Interjektam v novim prostorljama.
Srednja poznatog oglasnog zavoda »In-
terjektam« d. d. (Združene tiskarje I. Block-
ner, oglasnog odjela Medunarodnog prom-
noy i oglasnog zavoda d. d. i Rudolt Mo-
noy radna sposobnost »Interjektam« ter če
broj 18. Zagreb. — Združenim obih — do
sada rastavljaj voljenih — poslovnica na
licij i u Jurjevskoj ulici, povečati će se zna-
vno radna sposobnost »Interjektam« ter če
se njegova prokušana delatnost na polju
reklamne moči još savršeno razvili.

— Glas iz občinstva. Pšelo nam: Pri
dnevni gledališki blagajni so velike nepril-
ike. Ljudje se nastavljajo in čakajo na vsi-
pne semtertja cele ure in ko se končno
srečno preletijo do blagajničarke, jim pove,
da so vstopnice za določeno predstavo že
davno razprodane. Čemu se ne nameršijo na
blagajni vidno obvestilo, da so karte za to
in to predstavo razprodane, čemu se da ob-
činstvu čakati ure in ure, predno se mu po-
ve to vesi? Često se zgodi, da povedo pri
blagajni, da ni nobenega prostora v gledali-
šču več na razpolago, ako pa potem po na-
klonjenosti kakoga prijatelja, ki te vzame
sabo v ložo, prideš vendarle v gledališče. Pa
vidiš, da je dobra tretjina sedecev nezaso-
dena. Kakšna ekonomija je to? In končno se
eno vprašanje. Kako more ena blagajničar-
ka zmagati svoj posel ob sobotah, nedeljah
in praznikih, ko razprodaja karte za dve
gledališči in kar za pet predstav? Nemogoče!

— Afera Hacker & Komp. Nedavno
tega smo poročili, da je finančno minist-
stvo radi afera Hacker kaznovalo tudi tr-
doko Glanzmanna v Zagrebu z globo 300.00
dinarjev. Kakor nam ta izvirka poroča, je
bila ta vest neopozvana, ker vobče ni bila
nikoli v zvezi s firmo Hacker, torej tudi ni
mogla biti kaznovana.

— Kino Matice opozarja cenjeno ob-
činstvo in vse šole, da se danes dne 17. t. m.
vrši zadnje predvajanje znamenitega in
krasnega filma »Pot Hanice v nebesa« po
motivih Gerhard Hauptmanna. Za šolsko
mladino od 4. do 7. ure zvečer so cene zni-
žane. Od 18. do 21. ure se predvaja velika
pustolovna drama Junak pustine ter Kras-
na nad vse zabavna predigra, v kateri na-
stopa znamenita opica slovec Joe Martin.

— Drzen rop. V nedeljo okoli 8. zve-
čer je neznan možki na drzen in roparski
način izmaknil v bližini Ranzingerjevega
skladšča pri južnem kolodvoru čevljar-
skega pomočnika Josipu Strgarju usnjato
hlačno z 550 Din gotovine.

— Vlom v Mokronog. Kakor nam
javljajo, so včeraj 16. tm. neznanji storilci
vzli v potarju Demšarju v Mokronogu
ter mu odnesli mnogo vrednosti. Podro-
bnosti vloga se niso popolnoma znane.

— Koncert v kavarni »Emona« se vrši
danes v torek ob 8. uri zvečer. Godba
Dravske divizije.

— Pozor! Legitimacije za polov. vožnjo
po drž. železnici ležijo že 14 dni pri dele-
gaciji ministrstva financ v II. nadst. v Ljubli-
ni. Ker prošilci niso navedli svojega stano-
vanja se jim knjižice ne morejo doposlati.
Dotičnike pozivamo naj takoj pridejo po le-
gitimacije. Tam dobijo poleg knjižice tudi
ček, da plačajo »Društvu vpočlenenega uč-
teljstva« svojo in stroške, ker je ono zalo-
žilo denar, da so dole legitimacije iz Za-
greba. Legitimacije imajo pripravljene: 1.
Skverca Fr. 2. Vadjal Ant. 3. Stare Amalia.
4. Čermak Ferdo. 5. Skrobi Ivana. 6. Ko-
sem Helena. 7. Vadjal Helena. 8. Lopar Jo-
sipa. 9. Malik Rudolf. 10. Kofar Andr. 11.
Gostin Ivan. 12. Berzin Iv. 13. Bogataj Iv.
14. Bogataj Marija. 15. Bogataj Marija. 16.
Rihter Alojzij. 17. Supančič Ernest. 18.
Srečević Agneta. 19. Sušnik Ivana. 20.
Lončar Ivana. 21. Sušnik Ivan. 22. Kušar
Ivan. 23. Plečavč Vinko. 24. Kadunc Fr. 25.
Zidan Mijka. 26. Perko Minka. 27. Zupančič
Iv. 28. Justin I. 29. Skrobi Arnel. 30. Milavec
M. 31. Lončar Polka. 32. Stibenek Anali. 33.
Bofinar Tomo. 34. Perko Josip. 35. Bratina
Marija. 36. Berzin Marija. 37. Bogataj Mar-

Sokolstvo.

— Društvo za zgradbo Sokolskega do-
ma v Spodnji Šiški opozarja vsa društva na
svojo veliko javno tombolo, ki jo priredi 8.
v slučaju slabega vremena pa 9. septembra
ter naproša ceni. društva, da tega termina
ne zasledijo s svojimi prireditvami. Od-
bor.

Turistika in sport.

Gradjanski: Martinenc 1:1.
Gradjanski: Martinenc 2:5.
S temi tekunami je Gradjanski zaklju-
čil svojo špansko turnejo. V Zagreb se po-
vrne v četrtke popoldne. Gradjanskemu je
uspešno angažirali F. C. Barcelono za tek-
mo v Zagrebu.
Dunaj. V Hockey tekma Oxford:Wac
1:1.
S. V. Fürth : S. K. Zürich 4:3.
S. V. Fürth : Blue Star (Zürich) 8:1.
Budapest M. T. C. : M. T. K. 2:0.

Društvene vesti.

— Predavanje v društvu »Soba« o
znamenitih benečkim Slovincem. V sobo-
to dne 21. tm. predava v salonu »Pri Le-
vnu« gospod Dr. Josip Lavrenčič, profesor
na realni gimnaziji v Ljubljani, o znami-
tem benečkim Slovincu, pesniku Ivanu
Trinko-Zamejskem, ki ravno slavi svojo
60 letnico. Da vredno počastimo našega
odličnega beneškega sorojaka, vabi odbor
svoje člane, prijatelje in druge cenjene ob-
činstvo, da se tega predavanja udeležijo v
obližnem številu. Začetek ob poldevetih.
Vstop prost.

— Zadruga kovinskih obrtov v Ljub-
ljani opozarja tem potom vse one, ki brez
koncesije vršijo vsakovrstna dela in po-
pravila mehanjske obrti, da bode vsakogar
brez izjeme ovadila obrtni oblast, ker so
do izvrševanja teh del upravičeni edino
koncesionirani mehanjski mojstri, ki so kot
taki tudi edini obvezani davkoplačevalci.
Našletstvo.

— Seja Splošnega ženskega društva v
sredo dne 18. t. m. ob 6. popoldne.
Kolo jugoslovenskih sester, podru-
žnica Novo mesto bo imela svoj redni občni
zbor dne 28. aprila t. l. v Narodnem domu
v Novem mestu ob 8. uri zvečer.

— J. a. a. d. »Jadrana«. Debatni večer
kulturno znanstvene sekcije se vrši 19. IV.
ob 20. Predava dr. Ivan Lah o »študentov-
ski tradiciji«. — Odbor.

Borzna poročila.

— Curia, 17. aprila (Izv.) Današnja
predborza: Beograd 560.—, Berlin 260.—,
Amsterdam 215.15, New York 525.50, Lon-
don 2567.—, Pariz 2667.—, Milan 27.25,
Praga 16.425, Budimpešta 1.2, Varšava 1.30
Dunaj 17.50.

— Zagreb, 17. aprila (Izv.) Zaključna
tečaj ob 12. Devizne: Pariz 6.575, 6.60,
Curia 17.95, 18.05, London 461.—, 463.—,
Berlin 46.80, 46.90, Dunaj 13.90, 14.05, Pra-
ga 298.—, 295.—, Trst 492.—, 494.—, New-
York 99.—, 99.75 (kabel), 99.80 (ček). Bu-
dimpešta 2.15, 2.25, Amsterdam 38.78, 39.20
Valute: Ital. lira 4.85, 4.875, dolar 97.—,
98.—.

Razne stvari.

*) Novo bračno pravo v Ameriki. Fe-
deracija ženskih društev v Ameriki je že
čela delovati na to, da bi se posamnim
državam odvzela dosegljena oblast glede
sklepanja zakona in prenosa na federalni
kongres. Tozadevni predlog je podala fe-
deracija tudi v senat. Ta načrt določa, da
se v dovoljenjem starejši zakon lahko sklo-
ne med nevesto, ki je doživela 16 letno in
ženinjo, ki je dosegel 18 letno starost.
Brez dovoljenja staršev pa zadostuje ne-
vesti 18 letna, ženini pa 21 letna starost.
Zakon mora biti zbranjen umobolnim, op-
leptikom in vsem osebam, ki so spolno bo-
ne. Ne dovoljuje se tudi zakonska zveza
med helokozimi in črnci ali Mongoli kakor
tudi med sorodniki v prvem kolenu. Loč-
je v dovoljena iz sledečih razlogov: pre-
lom zakonske zvestobe, fizično ali moralno
nasilje, nezvrševanje zakonske dolžnosti
ali vzdrževanje v dobi enega leta, nez-
dravilna duševna bolezen ali zločin. O
premoženju in otrocih odločuje sodnik, ki
mora štiti v prvi vrsti interese otrok. Lo-
čitev stopi v veljavo po preteku enega le-
ta in v tem času ne sme biti sklenjen drug
zakon. Če se stranki med tem spomnele-
ta in pomirita, lahko prekličeta tožbo gle-
de ločitve. Prizadevanje ženske federacije
je upravičeno, ker ji dosegljivo je imela vsaka
država svoje zakonsko pravo. Tako so
smele sklepati zakon v 9 državah 12 letne
deklice in 14 letni mladeniči. V 3 drugih
državah so

Parna žaga
ali ŽAGA NA TURBINO
SE VZAME ZA VEČ LET
V NAJEM. — Ponudbe pod
Lesna industrija/3799 na upravo
»Slovenskega Naroda«.

**NAPRODAJ NOVA
enodružinska hiša**
z vrhom, električno razsvet-
ljavo v Vodmatu, s takoj-
šnjo vselitvijo. — Poizve se:
Župan-tvo Moste. 3876

Seno in slamo,
zdravo, prešano v bale, nu-
di proti takojšnji dobavi po
najnižjih dnevnih cenah
trdka PUKU & VERCE,
SOSTANJ. 3851

Kot polir ali risar
z daljšo prakso, vešč tudi pi-
sarskih del, s dvema tečajer-
ma, stalne rokodelske šole,
ZELIM STOPITI K STAVB-
NEMU PODJETJU v mestu
ali na deželi. — Ponudbe pod
»Risar/4033« na upravo lista.

Pozor!
Originalna NOVA PUCHOVA
DVOKOLESA s torpedi in do-
bro pneumatiko po Din 1900.
Več najnovejših MOTORJEV,
novih in rabljenih in različnih
OTROSKIH VOZIKOV SE
POCENI PRODA.
»TRIBUNA«, Ljubljana, Kar-
lovska cesta 4. 3916

Orožniški stražmešter
upokojen, 45 let star, oženjen, s
4 otroci, zmožen slovenskega in
nemškega jezika v govoru in
pisanju, obvlada tudi srbohrva-
ški in italijanski jezik, ISCE
PRIMERNE SLUŽBE. — Gre
tudi kot oskrbnik na kako-
večje posestvo. — Naslov po-
ve uprava »Slov. Naroda«. 3758

Naprodaj
TOVORNI AUTO znamke
»Fiat« (dunajski) s polnimi
gumijastimi obroči ter pri-
klonim vozom in AUTO
znamke »Büssing« z železni-
mi obroči. — Pojasnila daje
trdka Florjančič, Ljubljana
3787

Bukovi hlodi,
lepi, zdravi, debeli, od 2.30
metra naprej SE KUPIJO.
— Ponudbe pod »Bukovi
hlodi/3797« na upravo lista.

Plačilni natak
z večletnimi spričevali ISCE
SLUŽBO. — Ponudbe pod
»Zanesljiv/3950« na upravo
»Slov. Naroda«.

**PRODA SE 50 metrov
suhih bukovih drv**
po K 650 za m³, ako vzame
celo množino. — Naslov po-
ve uprava »Sl. Nar.«. 3878

Amerikanka
(diplom.), DAJE POUK IZ
ANGLEŠČINE. — Ponud-
be pod »Angleščina/3960«
na upravo »Slov. Naroda«.

Ženitna ponudba.
Trgovca z lastnim pose-
stvom na deželi želi znanja z
gospodstva, katere ima veselje
do trgovine in je dobra gos-
podinja. — Ponudbe pod »Bodoč-
nost/3848« na upravo »Sl. Nar.«.

Prevodi
iz laščine, francosčine, an-
gleščine, srbohrvaščine, če-
ščine in obratno, trgovski in
priljubljeni, se opravljajo točno
in po zmerni ceni. — Ponud-
be pod »Prevodi/3936« na
upravo »Slov. Naroda«.

Trgovski pomočnik
izvežban v mešani stroki,
ZELI PREMENITI ME-
STO — v mestu ali na de-
želi. Nastopi takoj. — Po-
nudbe pod Poštenost/4030
na upravo »Slov. Naroda«.

Na prodaj
1. že rabljen, a dobro ohranjen
parni kotli z nizkim pritiskom
za centralno kurjavo ali podobno.
1. že rabljen, a dobro ohranjen
parni stroj 45 HP; 1. že rab-
ljen, a dobro ohranjen parni pre-
grevalnik; 3. že rabljen, a do-
bro ohranjen biljard, znamka
»Seltzer«.
Uprava hotela »Slon«.

**KUPI SE dobro ohranjen
šivalni stroj.**
Naslov pove uprava »Slov.
Naroda«. 3953

Prazna soba
s posebnim vhodom v sre-
dini mesta, pripravna za pi-
sarno, SE ODDA. — Na-
slov pove uprava lista.

Taksiranje receptov
in sestavljanje računov za
bolniške blagajne SPREJE-
MA MAGISTER FARMA-
CIJE. — Ponudbe pod »Re-
cepti/3993« na upravo lista.

Motorno kolo
D. K. W., MOTO-SOKOS
in več že rabljenih KOLES
SE CENO PRODA
v trgovini PRACEK, Ljub-
ljana, Sv. Petra cesta št. 43.
3999

Sprejme se uradnik
(KNJIGOVODJA »BILAN-
CIST«) z daljšo prakso v
nekem denarnem zavodu. —
Ponudbe s referencami in za-
htevo plače je vposlati na Obrt-
no hranilno in posojilno dru-
štvo, t. z. v o. z. na Bledu. 3850

Seno,
suho, polsladko in zdravo, v
baleh na vagono od 5. do 7000
kg, franco vsake postaja v Slo-
veniji po 2 Din za kg. — PSE-
NIČNA SLAMA v baleh, fran-
ko vsake postaja v Sloveniji,
po 1 Din 40 p za kg. NAPRO-
DAJ. Dobava takoj. — L. OB-
LAK, Vrhnika. 3991

**Železni
sodi**
200 litrov, pocinjani, skoraj novi
na prodaj.
Jugo Auto d. z o. z.
LJUBLJANA, Dunajska cesta 36.

Odda se soba
z zajtrkom DVEMA GO-
SPODOMA s 1. majem. —
Tržaška cesta 43/II, desno.
Ogleda se lahko vsak dan
od 1.—6. ure. 4016

Službe hišnice
ISCE POSTENA ŽENSKA
srednjih let. Vajena je vseh
hišnih del in obdelovanja
vrta. — Naslov pove upra-
va »Slov. Naroda«. 4002

Zahvala.
Za mogočevilne izraze iskrenega so-
žalja povodom prebride izgube, ki nas je
zadela, za poklonjene krasne vence ter za
mnogobrojno čaščenje spremstvo na pokoj-
nikovi zadnji poti izrekamo vsem tem potom
našo najiskrenejšo zahvalo.
Posebej pa se nam je zahvaliti pre-
častitemu gospodu dr. Josipu Jeršetu za
toložilne obiske pokojnika med boleznijo in
ob smrti ter g. pevcem za prekrasni žalostinki.
V Ljubljani, dne 16. aprila 1923.
Gleboke žalujoča rodbina
Habunek.

Zahvala.
Povodom smrti nam nepozabnega pokojnika,
gospoda
Gašperja Lundera
sva od prijateljev in znancev prešla toliko izrazov
iskrenega sočutja, da se vsem, ki so kakorkoli izka-
zali pokojniku svojo naklonjenost in ljubezen, prav
od srca zahvaljujemo.
Prav posebno nama je dolžnost, da izraziva
svojo globoko čuteno zahvalo poštrevoma bratoma
gg. Rudolfu in Janužu Šiberu v Škofji Loki, ki
sta dejanski pripomožla, da je vsa, v danih razme-
rah zelo otežkočena pogrebna prireditev potekla tako
redno in nadvse priščno.
Zahvaliti se nama je posebej tudi g. župniku
dr. Kilnarju za prijateljske posete in za vse tolažilne
besede predragemu pokojniku v težkih urah trpljenja.
Istotako se od srca zahvaljujemo sokolskemu pevskemu
zboru za v urce segajoče prekrasno petje.
Vsem, prav vsem namjajno ponovno zahvali!
Škofja Loka-Ljubljana, dne 16. aprila 1923.
Imenom vseh ostalih soproga Marije in
sin Drago Lunder.

KDOR ZELI
mlade pse in psice
dobermanske pasme, naj ja-
vi svoj naslov pod »Doberman/4023« na upravo lista.

Trgovski sotrudnik
SE SPREJME TAKOJ kot po-
slovdja podružnice trgovine
z mešanim blagom pri Josipu
Langeršku, Marenberg. 3966

Potnik išče službe.
Plača po dogovoru. — Po-
nudbe pod Marljivost/4022
na upravo »Slov. Naroda«.

Motorno kolo
znamke »Puche«, 1½ HP, v
dobrem stanju, PRODAM.
Naslov pove uprava »Slo-
venskega Naroda«. 4025

Uradnik
verziran v špedicijski stroki, perfekten korespondent,
zmožen knjigovodstva ter srbohrvaškega in nemškega
jezika, se sprejme. Reflektira se samo na prvovrstno
moč. Ponudbe na upravo lista pod Švedlota 3990.
A 28 23 4004

Oblic prostovoljne dražbe.
Na prošnjo dedičev po dne 20. januarja umrlem vpokojenem/
župniku Ivanu Vidergarju v Radomljah se bo vršila dne 26. aprila
1923 ob 9. dopoldne v župnišču v Radomljah pro-
stovoljna sodna dražba v zapuščno spadajočih premicah, solah in
kuhinskih opravah, posode, knjig, povestne in bogoslovne rabine
(Valvazor, Krajčeva izdaja, Mayerjev konv. Icksikon, Dr. Weissova
Weltgeschichte in 15 zvezkov, »Dom in svet«, in drugo).
Dražbeni pogoji se bodo razglasili pri dražbi.
Okrajno sodišče v Kamniku odd. I., 13. aprila 1923.

+
Rodbini Poláčova in Melanija Zalar
naznanjata vsem sorodnikom, prijateljem in znancem
žalostno vest, da je njih iskreno ljubljena mama, stara
mama in sestra, gospa
Ana Zalar
zasebnica
v ponedeljek po dolgi, težki bolezni v starosti 69 let,
previdena s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspala.
Pogreb nepozabne mame se bo vršil v sredo,
dne 18. t. m. ob 4. popoldne iz hiše žalosti, Mestni
trg št. 9, na pokopališče k Sv. Križu, kjer se truplo
položijo v rodbinsko grobnico k večnemu počitku.
Sv. maše za pokojno se bodo služile v več
cerkvah.
V Ljubljani, 17. aprila 1923.

HRVATSKA ESKOMPTNA BANKA, ZAGREB.

PROSPEKT

za XVII. emisijo delnic Hrvatske eskomptne Banke (I. 1923.).

Občni zbor delničarjev Hrvatske Eskomptne Banke, ki se je vršil dne 29. aprila 1922, je sklenil zvišati delniško glavnico

od K 200,000.000— na K 400,000.000—

Ta sklep občnega zbora izvršen je deloma s XVI. emisijo delnic v znesku K 100,000.000— v času od 9. do 22. novembra 1922., in se je delniška glavnica s tem zvišala na K 300,000.000—.

V svoji seji dne 13. aprila t. l. sklenilo je ravnateljstvo Hrvatske Eskomptne Banke, da popolnoma izvrši rečeni sklep občnega zbora in da izvrši tudi preostalo

zvišanje delniške glavnice od K 300,000.000— (dinarjev 75,000.000—) na K 400,000.000— (dinarjev 100,000.000—).

s izdajo novih nominale K 100,000.000— t. j. komadov 250.000 delnic po nominalu K 400— s pravico do dividende za leto 1923.

Emisija novih delnic se bo tako vršila:

I.

Dozdanjem delničarjem se prepuščajo delnice v nominalnem znesku K 50,000.000— pod temi pogoji:

1. Delničarji imajo pravico na šest starejših delnic (posamezne delnice se ne upoštevajo) optirati po eno novo delnico od leta 1923. em. XVII. po kursu K 500— tel quel.

2. Delničarji morajo svojo pravico opcije prijaviti in predložiti stare delnice v svrhu žigosanja v času od dne 16. aprila do vštete dne 5. maja t. l. v uradnih urah:

pri blagajni Hrvatske Eskomptne Banke v Zagrebu, pri podružnicah Hrvatske Eskomptne Banke: Osijek, Petrinja, Vinkovci, Križevci, Dubrovnik in Sušak; pri Anglo-Austrian Bank Ltd. London 24—28 Lombard Street, E. C3; pri Anglo-Austrian Bank Ltd. London, zastopništvo Wien I., Strauchgasse 1; pri Zentraleuropäische Länderbank, Niederlassung Wien I., Hohenstaufengasse; pri Bankkommanditgesellschaft Franz Pollak Wien I., Johannesgasse 3.

3. Delničarji, ki žele svojo pravico opcije izvršiti, morajo istočasno s prijavo vplačati K 500— najkasneje do vštete dne 5. maja t. l. Delničar, ki ni do tega časa prijavil pravico opcije in izvršil vplačilo, izgubi pravico opcije.

4. Delnice, na katerih podstavi je delničar prijavil pravico opcije, žigosane se bodo z opomnjo: »Pravica do delnic XVII. emisije 1923. izvršena«, ter povrnilo delničarjem zaeno s potrdilom o učenjenem vplačilu.

5. Nove delnice se izročijo delničarjem pozneje proti pokazu potrdila o vplačilu za nove delnice.

6. Vsa razlika med naslovno vrednostjo in emisijskim tečajem novih delnic privede se rezervnemu zakladu banke.

7. Posestniki novih delnic dobijo delež dobička in so deležni vseh delničarjem po pravilih pripadajočih pravic, začeti od 1. januarja 1923.

8. Izvršitev te emisije zagotavlja poseben garancijski sindikat.

III.

Ostale delnice v nominalnem znesku K 50,000.000— je prevzela trdno Anglo-Austrian Bank Ltd. London vezano na več let.

V ZAGREBU, dne 14. aprila 1923.

Ravnateljstvo Hrvatske Eskomptne Banke.

